

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

20 noiembrie 2019

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Țurcan Anatolie, Cobzac Elena

a examinat admisibilitatea în principiu a recursurilor ordinare declarate de către avocatul Pavlov Victor în numele inculpatului Crețu Nicolae și de către avocatul Bot Alexandru în numele inculpatului Rusu Valeriu, prin care solicită casarea sentinței Judecătoreiei Dubăsari din 12 august 2016 și a deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 martie 2019, în cauza penală privindu-i pe

Rusu Valeriu Xxxxx, născut la xxxx, originar și domiciliat în r-nul xxxx, s. xxxx;

Crețu Nicolae Xxxxx, născut la xxxxxx, originar și domiciliat în r-nul xxxxxx, s. xxxxxx.

Datele referitoare la termenul de examinare a cauzei:

1. 14.04.2014 - 12.08.2016 (prima instanță);
2. 12.09.2016 - 15.01.2018 (instanța de apel);
3. 19.04.2018 – 12.06.2018 (instanța de recurs ordinar);
4. 27.07.2018 – 05.03.2019 (instanța de apel);
5. 28.06.2019 – 20.11.2019 (instanța de recurs ordinar).

Asupra admisibilității în principiu a recursurilor ordinare în cauză, în baza actelor din dosar, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoreiei Dubăsari din 12 august 2016, procesul penal în privința lui Rusu Valeriu, în baza art. 42, 327 alin. (2) lit. b) Cod penal, a fost încetat în legătură cu faptul că acțiunile lui constituie contravenția prevăzută de art. 312 Cod contravențional, cu încetarea procesului contravențional și liberarea de răspundere contravențională din motivul expirării termenului de prescripție.

Rusu Valeriu a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 349 alin. (1¹) Cod penal la 1 an închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis și în baza art. 328 alin. (1) Cod penal la 1 an închisoare, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe un termen de 2 ani.

În temeiul art. 84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, lui Rusu Valeriu i-a fost stabilită pedeapsa definitivă

de 1 an și 6 luni închisoare cu executare în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții publice pe un termen de 2 ani.

Procesul penal în privința lui Crețu Nicolae, în baza art. 42, 327 alin. (1) Cod penal, a fost încetat în legătură cu faptul că acțiunile lui constituie contravenția prevăzută de art. 312 Cod contravențional, cu încetarea procesului contravențional și liberarea de răspundere contravențională din motivul expirării termenului de prescripție.

Procesul penal în privința lui Crețu Nicolae, în baza art. 328 alin. (1) Cod penal, a fost încetat în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

Acțiunile civile înaintate de Șargu Mariana și Batrîncea Lucia au fost admise parțial, cu încasarea din contul lui Rusu Valeriu, în beneficiul lui Șargu Mariana, a sumei de 5000 lei cu titlu de prejudiciu moral, iar în beneficiul lui Batrîncea Lucia a sumei de 10000 lei cu titlu de prejudiciu moral.

Acțiunea civilă înaintată de Consiliul local Oxentea, a fost respinsă, ca fiind neîntemeiată.

Acțiunea civilă înaintată de Agenția de Stat „Apele Moldovei”, a fost lăsată fără examinare.

Prin aceeași sentință a fost condamnată și Botnari Efimia, în privința căreia hotărârile judecătorești nu se contestă cu recurs ordinar.

1.1. Pentru a pronunța sentința, prima instanță a constatat că:

1.1.1. Rusu Valeriu a aplicat violență nepericuloasă pentru viață sau sănătate față de două persoane cu funcție de răspundere, în scopul sistării activității de serviciu și schimbării caracterului ei în interesul celui care aplică violența și al altei persoane, în următoarele circumstanțe:

La 15.12.2012, aproximativ la ora 09:30, în s. Oxentea, r-nul Dubăsari, primarul s. Oxentea, Rusu Valeriu, aflând despre desfășurarea de către inspectorii fiscali a controlului activității contribuabililor ce comercializează mărfuri pe teritoriul pieții și în afara acesteia, a intervenit în activitatea acestora cu scopul de a sista actul de control.

Astfel, Rusu Valeriu a împiedicat activitatea legală a inspectorilor fiscali din r-nul Dubăsari, Șargu Mariana și Batrîncea Lucia, care documentau încălcările depistate de către comercianți la piața din s. Oxentea, r-nul Dubăsari, aplicând violența față de ultimele și prin acțiuni de înjosire a demnității persoanei, îmbrâncindu-le și exprimându-se în adresa acestora cu diferite cuvinte înjositoare și amenințându-le cu distrugerea bunurilor și cu aplicarea violenței în caz dacă își vor continua activitatea la piața din s. Oxentea, r-nul Dubăsari.

Aceste acțiuni ale inculpatului Rusu Valeriu, au fost încadrate de prima instanță în baza art. 349 alin. (1¹) Cod penal – aplicarea violenței nepericuloase

pentru viața sau sănătatea față de persoana cu funcție de răspundere ori a rudelor ei apropiate, fie nimicirea bunurilor în scopul sistării activității lor de serviciu ori schimbării caracterului ei în interesul celui care aplică violența sau a altei persoane.

1.1.2. La fel, Rusu Valeriu, începând cu 12.06.2007, în baza rezultatului alegerilor locale validate prin hotărârea Judecătorei Dubăsari, în funcția de primar al s. Oxentea, r-nul Dubăsari, activând în virtutea prevederilor art.123 Cod penal în funcție publică, căreia într-o organizație a administrației publice locale i se acordă anumite drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor administrației publice, prin încălcarea prevederilor art. 10 alin. (1) și art. 16 a Legii nr.768 din 02.02.2000 privind statutul alesului local, care-l obligă să-și desfășoare activitatea pe baza respectării stricte a legilor, să fie demn de încrederea alegătorilor, contrar art. 14 lit. d) și e) al Legii nr. 436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală, care prevede că: *„consiliul local decide vânzarea, privatizarea, concesiunea sau darea în arendă ori în locațiune a bunurilor domeniului privat al satului (comunei), orașului (municipiului) după caz, în condițiile legii”*, precum și *„decide atribuirea și propune schimbarea destinației terenurilor proprietate a satului (comunei), orașului (municipiului)”*, prin înțelegere prealabilă și împreună cu secretarul Consiliului local Oxentea, Botnari Efimia și inginerul cadastral Crețu Nicolae, a comis abuz de serviciu în următoarele circumstanțe:

La începutul anului 2011, reprezentantul SRL „Autoalternativa”, Frunză Ghenadie, a planificat procurarea unui teren arabil pe teritoriul s. Oxentea, în scopul construirii unui turn de telefonie mobilă. La rândul său, primarul s. Oxentea, Rusu Valeriu, folosind situația de serviciu în interes personal și material, împreună cu inginerul cadastral Crețu Nicolae, la 16.03.2011, au perfectat pe numele lui Rusu Valeriu titlul provizoriu, precum că prin decizia Primăriei s. Oxentea nr.11 din 12.11.1992, s-a pus la dispoziție un teren cu suprafața de 0,32 ha în temeiul art. 82 al Codului RSSM, abrogat la 01.01.1992. În baza acestui titlu provizoriu, la 22.03.2011, împreună cu secretarul consiliului, Botnari Efimia și inginerul cadastral, Crețu Nicolae, au semnat titlul de proprietate a deținătorului de teren pe numele lui Rusu Valeriu, în care s-au introdus date denaturate precum că prin decizia Primăriei s. Oxentea nr.11 din 12.11.1992, acestuia i s-a repartizat în proprietate un teren agricol cu suprafața de 0,02 ha cu numărul cadastral xxxxxxxx, înregistrat în aceeași zi la OCT Dubăsari cu nr.xxxxxxxx.

Aceste acțiuni ale inculpatului Rusu Valeriu, prima instanță le-a încadrat în baza art. 312 Cod contravențional – folosirea intenționată a situației de serviciu într-un mod care contravine intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice, dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

1.1.3. La fel, Rusu Valeriu, în complicitate cu Botnari Efimia și Crețu Nicolae, depășindu-și în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, prin încălcarea art. 2 și 4 a Legii nr.91 din 05.04.2007, fără acordul Agenției „Apele Moldovei”, la 28.08.2010, a semnat Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe numele lui Gondiu Andrei, în care au fost introduse date denaturate, precum că prin decizia Primăriei s. Oxentea nr. 11 din 12.11.1992, acestuia i s-a repartizat în proprietate privată un teren pentru grădină cu suprafața de 0,1696 ha cu numărul cadastral xxxxxxxxxx, înregistrat la OCT Dubăsari la 30.09.2010. Conform schemei de amplasare în teritoriu, acest teren se află în fâșia riverană a râului Nistru, este proprietate a statului și se află în gestiunea Agenției „Apele Moldovei”.

Tot el, în complicitate cu Botnari Efimia și Crețu Nicolae, depășindu-și în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, prin încălcarea art. 2 și 4 a Legii nr. 91 din 05.04.2007, fără acordul Agenției „Apele Moldovei”, la 28.08.2010 a semnat Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe numele lui Leca Petru, în care au fost introduse date denaturate, precum că prin decizia Primăriei s. Oxentea nr. 11 din 12.11.1992, acestuia i s-a repartizat în proprietate privată un teren pentru grădină cu suprafața de 0,0998 ha cu numărul cadastral xxxxxxxxxx, înregistrat la OCT Dubăsari la 30.09.2010. Conform schemei de amplasare în teritoriu, acest teren se află în fâșia riverană a râului Nistru, este proprietatea statului și se află în gestiunea Agenției „Apele Moldovei”.

Tot el, în complicitate cu Botnari Efimia și Crețu Nicolae, depășindu-și în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, prin încălcarea art. 2 și 4 a Legii nr. 91 din 05.04.2007, fără acordul Agenției „Apele Moldovei”, la 28.08.2010, a semnat Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe numele lui Crețu Nicolae, în care au fost introduse date denaturate, precum că prin decizia Primăriei s. Oxentea nr. 11 din 12.11.1992, acestuia i s-a repartizat în proprietate privată un teren pentru grădină cu suprafața de 0,0998 ha cu numărul cadastral xxxxxxxxxx, înregistrat la OCT Dubăsari la 30.09.2010. Conform schemei de amplasare în teritoriu, acest teren se află în fâșia riverană a râului Nistru, este proprietatea statului și se află în gestiunea Agenției „Apele Moldovei”.

Prima instanță a încadrat aceste acțiuni ale inculpatului Rusu Valeriu în baza art. 328 alin. (1) Cod penal, depășirea atribuțiilor de serviciu, adică săvârșirea de către o persoană publică a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, cu cauzarea de daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.

1.1.4. Crețu Nicolae, activând în funcția de inginer cadastral al primăriei s. Oxentea, r-nul Dubăsari din 05.03.2009, prin înțelegere prealabilă și împreună cu

primarul s. Oxentea, Rusu Valeriu și secretarul Consiliului local Oxentea, Botnari Efimia, a comis abuz de serviciu prin complicitate în următoarele circumstanțe:

La 22.03.2011, Crețu Nicolae, în lipsa deciziei Consiliului local Oxentea r-nul Dubăsari, în complicitate cu primarul s. Oxentea, Rusu Valeriu și secretarul Consiliului local Oxentea, Botnari Efimia, a semnat titlul de proprietate a deținătorului de teren la rubrica „*inginerul cadastral*” pe numele lui Rusu Valeriu, în care s-au introdus date denaturate, precum că prin decizia Primăriei s. Oxentea nr. 11 din 12.11.1992 acestuia i s-a repartizat în proprietate privată un teren agricol cu suprafața de 0,02 ha cu numărul cadastral xxxxxxxxxxxxxx, înregistrat în aceeași zi la OCT Dubăsari cu nr. xxxxxxxxxxxx.

Aceste acțiuni ale inculpatului Crețu Nicolae, prima instanță le-a încadrat în baza art. 312 Cod contravențional – folosirea intenționată a situației de serviciu într-un mod care contravine intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice și juridice, dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii.

1.1.5. La fel, Crețu Nicolae, în complicitate cu Botnari Efimia și Rusu Valeriu, depășindu-și în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, prin încălcarea art. 2 și 4 a Legii nr. 91 din 05.04.2007, fără acordul Agenției „Apele Moldovei”, la 28.08.2010, a semnat Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe numele lui Gondiu Andrei, în care au fost introduse date denaturate, precum că prin decizia Primăriei s. Oxentea nr. 11 din 12.11.1992, acestuia i s-a repartizat în proprietate privată un teren pentru grădină cu suprafața de 0,1696 ha cu numărul cadastral xxxxxxxxxxxxxx, înregistrat la OCT Dubăsari la 30.09.2010. Conform schemei de amplasare în teritoriu, acest teren se află în fâșia riverană a râului Nistru, este proprietatea statului și se află în gestiunea Agenției „Apele Moldovei”.

Tot el, în complicitate cu Botnari Efimia și Rusu Valeriu, depășindu-și în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, prin încălcarea art. 2 și 4 a Legii nr.91 din 05.04.2007, fără acordul Agenției „Apele Moldovei”, la 28.08.2010, a semnat Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe numele lui Leca Petru, în care au fost introduse date denaturate, precum că prin decizia Primăriei s Oxentea nr.11 din 12.11.1992, acestuia i s-a repartizat în proprietate privată un teren pentru grădină cu suprafața de 0,0998 ha cu numărul cadastral xxxxxxxxxxxxxx, înregistrat la OCT Dubăsari la 30.09.2010. Conform schemei de amplasare în teritoriu, acest teren se află în fâșia riverană a râului Nistru, este proprietatea statului și se află în gestiunea Agenției „Apele Moldovei”.

Tot el, în complicitate cu Botnari Efimia și Rusu Valeriu, depășindu-și în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, prin încălcarea art.2 și 4 a Legii nr.91 din 05.04.2007, fără acordul Agenției „Apele Moldovei”, la 28.08.2010,

a semnat Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe numele lui Crețu Nicolae, în care au fost introduse date denaturate, precum că prin decizia Primăriei s. Oxentea nr.11 din 12.11.1992, acestuia i s-a repartizat în proprietate privată un teren pentru grădină cu suprafața de 0,0998 ha cu numărul cadastral xxxxxxxxx, înregistrat la OCT Dubăsari la 30.09.2010. Conform schemei de amplasare în teritoriu, acest teren se află în fâșia riverană a râului Nistru, este proprietatea statului și se află în gestiunea Agenției „Apele Moldovei”.

Prima instanță a încadrat aceste acțiuni ale inculpatului Crețu Nicolae în baza art. 328 alin. (1) Cod penal, depășirea atribuțiilor de serviciu, adică săvârșirea de către o persoană publică a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, cu cauzarea de daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.

2. Sentința a fost atacată cu apel de către:

2.1. Procuror, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care:

- Rusu Valeriu să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 42, 327 alin. (2) lit. b) Cod penal la 4 ani închisoare cu executare în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în cadrul administrației publice pe un termen de 5 ani, iar în baza art. 42, 328 alin. (3) lit. b) Cod penal la 8 ani închisoare cu executare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în cadrul administrației publice pe un termen de 10 ani. În temeiul art. 84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, inclusiv cu pedeapsa stabilită prin sentință în baza art. 349 alin.(1¹) Cod penal, lui Rusu Valeriu să-i fie stabilită pedeapsa definitivă de 10 ani închisoare în penitenciar de tip închis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în cadrul administrației publice pe un termen de 10 ani și o lună;

- Crețu Nicolae să fie recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 42, 327 alin. (1) Cod penal la 2 ani închisoare în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în cadrul administrației publice pe un termen de 3 ani, iar în baza art. 42, 328 alin. (1) Cod penal la 2 ani închisoare cu executare în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în cadrul administrației publice pe un termen de 2 ani. În temeiul art. 84 Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, lui Crețu Nicolae să-i fie stabilită pedeapsa definitivă de 4 ani închisoare în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în cadrul administrației publice pe un termen de 5 ani.

În argumentarea apelului, apelantul a invocat că :

- vinovăția inculpaților a fost dovedită integral prin probele administrate de partea acuzării;

- prima instanță a denaturat conținutul probelor prezentate de acuzare, acestea fiind interpretate sub aspectul că acțiunile persoanelor cu funcție de răspundere nu întrunesc elementele infracțiunilor incriminate, în acest context nefiind clară soluția de încetare a procesului penal în privința lui Crețu Nicolare în baza art. 328 alin. (1) Cod penal, or în baza acestei norme au fost condamnați Rusu Valeriu și Botnari Efimia, pentru săvârșirea infracțiunii în complicitate și în aceeași perioadă de timp, în privința cărora nu s-a reținut expirarea termenului de tragere la răspundere penală;

- prima instanță a neglijat scopul pedepsei penale, iar nepedepsirea persoanelor care nestingherit își desfășoară activitatea în localitate și care dețin funcții de conducere încurajează comiterea abuzurilor de putere și serviciu.

2.2. Avocatul Pavlov Victor în numele inculpaților, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care inculpații să fie achitați, din motiv că faptele nu întrunesc elementele infracțiunilor incriminate, iar în cazul în care vinovăția inculpaților va fi dovedită, să le fie stabilită o pedeapsă non-privativă de libertate, proporțională faptei și personalității inculpaților, cu respingerea integrală a acțiunilor civile înaintate de părțile vătămate.

În argumentarea apelului, apelantul a invocat că:

- prima instanță, pe episodul de învinuire a lui Rusu Valeriu în baza art.349 alin. (1¹) Cod penal, a admis în conținutul sentinței formulări inacceptabile;

- calitatea de părți vătămate a lui Șargu Mariana și Bătrâncea Lucia a fost eronat reținută, controlul efectuat de către acestea era unul ilegal, or acțiunile privind efectuarea controlului la „Primăria s. Oxentea, r-nul Dubăsari” contravin pct.77 al Regulamentului cu privire la controlul fiscal la fața locului, aprobat prin ordinul IFS nr.131 din 22.07.2004, potrivit căruia conducătorul organului fiscal teritorial urma să dispună corect efectuarea controlului fiscal la contribuabilii care desfășoară activitate de antreprenoriat în Primăria s. Oxentea, r-nul Dubăsari;

- în situația omiterii de a da claritate dispoziției efectuării controlului fiscal, agenții statului au acționat fără împuterniciri legale, iar inculpatul Rusu Valeriu corect i-a invitat în incinta Primăriei s.Oxentea pentru efectuarea controlului fiscal;

- prima instanță neîntemeiat a pus la baza sentinței declarațiile martorului Soltan I., coleg de serviciu al părților vătămate. Totodată neîntemeiat nu a pus la baza sentinței plângerile depuse de către ultimele, acestea fiind utile și pertinente în cauză;

- lui Rusu Valeriu eronat i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pentru comiterea infracțiunii prevăzute de art. 349 alin. (1¹) Cod penal, nefiind luat în considerare că infracțiunea comisă este una mai puțin gravă și inculpatul este caracterizat pozitiv la locul de trai;

- deși a încetat procesul penal pe faptul comiterii infracțiunilor prevăzute de art. 42, 327 alin. (1), 327 alin. (2) lit. b) Cod penal, prima instanță a constatat fapta infracțională și descris-o așa cum a fost descrisă de procuror;

- harta cadastrală de bază a s. Oxentia, r-nul Dubăsari nu poate servi drept probă în cauză, fiind utilizată doar în scopuri informative, iar în ședința de judecată reprezentantul Agenției „Apele Moldovei” a declarat că până la momentul de față, din motivul lipsei surselor financiare la bugetul de stat, nu a fost efectuată delimitarea terenurilor proprietate publică, nu au fost elaborate planurile cadastrale și în Registrul bunurilor imobile nu sunt trecute careva loturi de teren din zona de protecție a râului Nistru, în special pe teritoriul s. Oxentia, declarații care au fost confirmate de specialistul din cadrul Agenției relații funciare și cadastru, Ciobanu V.;

- la data înregistrării dreptului de proprietate de către Gondiu A., Leca P. și Crețu N. nu a fost efectuată delimitarea terenurilor publice cu zona riverană, astfel înregistrarea a fost legală și nu a fost comisă o careva infracțiune;

- în sentință a fost utilizată sintagma „albia normală a râului Nistru”, fără indicarea concretă a începutului și sfârșitului fâșiei de protecție, în contextul în care Ucraina a construit un dig ce a dus la scăderea semnificativă a nivelului apei în râu, ceea ce implică că albia normală a râului poate suferi modificări semnificative și în momentul efectuării lucrărilor de măsurare nu se exclude că fâșia de 100 metri să aibă o altă configurație;

- introducerea unor date denaturate în titlurile de autentificare a deținătorilor de terenuri nu putea fi incriminată inculpaților, fiind stabilit cu certitudine că introducerea și verificarea informației cu privire la punctele de reper și hotarele terenurilor intră în obligațiile OCT, acesta perfectând proiectul titlului, iar secretarul consiliului, inginerul cadastral și primarul satului doar semnează aceste titluri și doar în cazul când ar fi apărut careva dubii, oficiul cadastral era obligat să solicite informații suplimentare de la inginerul cadastral, ceea ce la caz nu a avut loc;

- prima instanță nu s-a expus asupra argumentului apărării privind sesizarea depusă la CNA la 08.11.2013 de Gondiu A., unul din proprietarii terenurilor în litigiu, prin care a chestionat legalitatea atribuirii în proprietate a terenurilor aflate în imediata vecinătate cu terenul său, care vizual și în fapt au aceeași situație juridică, adică se află în același masiv, în același rând și aparent sunt amplasate în fâșia riverană;

- este lipsită de claritate argumentarea cauzării unor proporții considerabile de către inculpați, deoarece nu s-a stabilit întinderea prejudiciului cauzat statului, nu s-a stabilit dacă terenurile se află în întregime în fâșia riverană sau parțial, și dacă parțial atunci în ce măsură și care este impactul negativ adus statului prin acțiunile inculpaților.

2.3. Avocatul Pîcălău Dorian în numele inculpatului Rusu Valeriu, care a solicitat casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri, prin care Rusu Valeriu să fie achitat pe toate capetele de învinuire.

În argumentarea apelului, apelantul a invocat că lui Rusu Valeriu ilegal i-au fost incriminate fapte comise în perioada anilor 1992-2004, or acesta a început să activeze în calitate de primar al s. Oxentea din anul 2007;

- prima instanță eronat s-a bazat pe declarațiile martorului Driga V., acesta urmând a fi tras la răspundere penală în baza art. 329 Cod penal;

- prima instanță neîntemeiat și-a atribuit calitatea de specialist în domeniul funciar cadastral și eronat a apreciat dosarele cadastrale, or în ședința de judecată urma a fi invitat un specialist care să dea explicații;

- inculpatul Rusu Valeriu nu este inginer cadastral și nu deține cunoștințe în domeniu, iar din relatările lui Crețu N., se constată că în acțiunile primului nu se întrunesc elementele infracțiunii prevăzute de art. 328 Cod penal;

- nu este clară modalitatea constatării valorii terenurilor de către prima instanță, iar prin declarațiile specialistului Ciobanu V. este combătută întreaga învinuire;

- nu a fost demonstrată existența amenințărilor directe a lui Șargu M. și Batrîncea L. de către inculpat, nefiind clar de ce în percepția părților vătămate amenințarea a fost considerată ca fiind reală și venind anume din partea inculpatului, în contextul aflării în mulțime a unor persoane necunoscute care amenințau colaboratorii serviciului fiscal. Mai mult, percepția părților vătămate a fost eronată inclusiv din considerentul că la fața locului se aflau colaboratorii poliției, astfel nefiind clar momentul victimizării colaboratorilor serviciului fiscal.

3. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 ianuarie 2018, au fost admise apelurile declarate, casată parțial sentința, inclusiv din oficiu în baza art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală și pronunțată o nouă hotărâre, prin care procesul penal în privința lui Rusu Valeriu, în baza art. 349 alin. (1¹) Cod penal, a fost încetat în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

Rusu Valeriu și Crețu Nicolae au fost recunoscuți vinovați de comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 42, 327 alin. (1) și 42, 328 alin. (1) Cod penal, cu încetarea procesului penal în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală. În rest sentința a fost menținută.

3.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că prima instanță, deși a constatat că acțiunile inculpaților Rusu Valeriu și Crețu Nicolae constituie contravenția prevăzută de art. 312 Cod contravențional, eronat a constatat faptele săvârșite prin indicarea acțiunilor incriminate conform ordonanțelor de punere sub

învinuire, deși urma să constate comiterea acțiunilor sub aspectul săvârșirii faptei infracționale.

În același context, instanța de apel a statuat că prima instanță, constatând comiterea de către Rusu Valeriu a infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod penal, în partea descriptivă a sentinței a constatat comiterea unei alte infracțiuni, și anume cea prevăzută de art. 42, 328 alin. (3) lit. b) Cod penal, contrar prevederilor art. 394 alin. (1) pct. 1) Cod de procedură penală.

3.1.1. Instanța de apel a constatat că Rusu Valeriu, activând în funcția de Primar al s. Oxentea, r-nul Dubăsari din 12 iunie 2007, în baza alegerilor locale, validate prin hotărârea Judecătoria Dubăsari, având în virtutea prevederilor art. 123 Cod penal calitatea de persoană cu înaltă funcție de răspundere, căreia într-o organizație a administrației publice locale i se acordă anumite drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor administrației publice, prin încălcarea prevederilor art. 10 alin. (1) și art.16 a Legii nr.768 din 02.02.2000 privind statutul alesului local, care-l obligă să-și desfășoare activitatea pe baza respectării stricte a legilor, să fie demn de încrederea alegătorilor, contrar art. 14 lit. d) și e) al Legii nr. 436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală, care prevede că „*consiliul local decide vânzarea, privatizarea, concesionarea sau darea în arendă ori în locațiune a bunurilor domeniului privat al satului (comunei), orașului (municipiului) după caz, în condițiile legii*”, precum și „*decide atribuirea și propune schimbarea destinației terenurilor proprietate a satului (comunei), orașului (municipiului)*”, prin înțelegere prealabilă și împreună cu secretarul Consiliului local Oxentea, Botnari Efimia și inginerul cadastral, Crețu Nicolae, a comis abuz de serviciu în următoarele circumstanțe:

La începutul anului 2011, reprezentantul SRL „Autoalternativa”, Frunză Ghenadie, a planificat procurarea unui teren arabil pe teritoriul s. Oxentea, în scopul construirii unui turn de telefonie mobilă. La rândul său, primarul s. Oxentea, Rusu Valeriu, folosind situația de serviciu în interes personal și material, împreună cu inginerul cadastral Crețu Nicolae, la data de 16 martie 2011, au perfectat pe numele lui Rusu Valeriu titlul provizoriu, precum că prin decizia Primăriei s. Oxentea nr. 11 din 12.11.1992 s-a pus la dispoziție un teren cu suprafața de 0,32 ha în temeiul art.82 al Codului RSSM, care a fost abrogat la 01.01.1992. În baza acestui titlu provizoriu, la 22.03.2011, împreună cu secretarul consiliului Botnari Efimia și inginerul cadastral Crețu Nicolae, au semnat titlul de proprietate a deținătorului de teren pe numele lui Rusu Valeriu, în care s-au introdus date denaturate precum că prin decizia Primăriei s. Oxentea nr.11 din 12.11.1992, acestuia i s-a repartizat în proprietate un teren agricol cu suprafața de 0,02 ha cu numărul cadastral xxxxxx, înregistrat în aceeași zi la OCT Dubăsari cu nr.xxxxxxxx. Tot la data de 22 martie 2011, primarul s. Oxentea, Rusu Valeriu a înstrăinat terenul cu suprafața de 0,02 ha la SRL

“Autoalternativa” la prețul de 20000 lei, cauzând bugetului local Oxentea un prejudiciu în proporții considerabile.

Instanța de apel a constatat că Rusu Valeriu, prin acțiunile sale intenționate, a comis în calitate de coautor infracțiunea prevăzută de art.42, 327 alin. (1) Cod penal, cu următorii indici calificativi – abuzul de serviciu, adică folosirea intenționată a situației de serviciu în interes personal, săvârșită de o persoană publică, cu cauzarea de daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor juridice.

De asemenea, instanța de apel a mai constatat că Rusu Valeriu, în complicitate cu Botnari Efimia și Crețu Nicolae, depășindu-și în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, prin încălcarea art.2 și 4 a Legii nr. 91 din 05.04.2007, fără acordul Agenției „Apele Moldovei”, la 28.08.2010 a semnat Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe numele lui Gondiu Andrei, în care au fost introduse date denaturate, precum că prin decizia Primăriei s. Oxentea nr.11 din 12.11.1992, acestuia i s-a repartizat în proprietate privată un teren pentru grădină cu suprafața de 0,1696 ha cu numărul cadastral xxxxxxxx, înregistrat la OCT Dubăsari la 30.09.2010. Conform schemei de amplasare în teritoriu, acest teren se află în fâșia riverană a râului Nistru, este proprietate a statului și se află în gestiunea Agenției „Apele Moldovei”.

Tot el, în complicitate cu Botnari Efimia și Crețu Nicolae, depășindu-și în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, prin încălcarea art. 2 și 4 a Legii nr.91 din 05.04.2007, fără acordul Agenției „Apele Moldovei”, la 28.08.2010 a semnat Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe numele Leca Petru, în care au fost introduse date denaturate, precum că prin decizia Primăriei s. Oxentea nr.11 din 12.11.1992, acestuia i s-a repartizat în proprietate privată un teren pentru grădină cu suprafața de 0,0998 ha, cu numărul cadastral xxxxxxxx, înregistrat la OCT Dubăsari la 30.09.2010. Conform schemei de amplasare în teritoriu, acest teren se află în fâșia riverană a râului Nistru, este proprietatea statului și se află în gestiunea Agenției „Apele Moldovei”.

Tot el, în complicitate cu Botnari Efimia și Crețu Nicolae, depășindu-și în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, prin încălcarea art. 2 și 4 a Legii nr. 91 din 05.04.2007, fără acordul Agenției „Apele Moldovei”, la 28.08.2010 a semnat Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe numele lui Crețu Nicolae, în care au fost introduse date denaturate, precum că prin decizia Primăriei s. Oxentea nr.11 din 12.11.1992, acestuia i s-a repartizat în proprietate privată un teren pentru grădină cu suprafața de 0,0998 ha cu numărul cadastral xxxxxxxx, înregistrat la OCT Dubăsari la 30.09.2010. Conform schemei de amplasare în teritoriu, acest teren se află în fâșia riverană a râului Nistru, este proprietatea statului și se află în gestiunea Agenției „Apele Moldovei”.

Instanța de apel a constatat că Rusu Valeriu, prin acțiunile sale intenționate, a comis în calitate de coautor infracțiunea prevăzută de art. 42, 328 alin.(1) Cod penal, cu următorii indici calificativi – depășirea atribuțiilor de serviciu, adică acțiunile care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, cu cauzarea de daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor juridice.

3.1.2. Totodată, instanța de apel a constatat că Crețu Nicolae, activând în funcția de inginer cadastral al Primăriei s. Oxentea, r-nul Dubăsari din 05.03.2009, prin înțelegere prealabilă și împreună cu primarul s. Oxentea, Rusu Valeriu și secretarul Consiliului local Oxentea, Botnari Efimia, a comis abuz de serviciu prin complicitate în următoarele circumstanțe:

La data de 22 martie 2011, Crețu Nicolae, în lipsa deciziei Consiliului local Oxentea, r-nul Dubăsari, în complicitate cu primarul s. Oxentea, Rusu Valeriu și secretarul Consiliului local Oxentea, Botnari Efimia, a semnat titlul de proprietate a deținătorului de teren la rubrica „*inginerul cadastral*” pe numele lui Rusu Valeriu, în care s-au introdus date denaturate, precum că prin decizia Primăriei s. Oxentea nr. 11 din 12.11.1992, acestuia i s-a repartizat în proprietate privată un teren agricol cu suprafața de 0,02 ha, cu numărul cadastral xxxxxxxxx, înregistrat în aceeași zi la OCT Dubăsari cu nr.xxxxxxxx. Tot la data de 22 martie 2011, primarul s. Oxentea, Rusu Valeriu a înstrăinat terenul cu suprafața de 0,02 ha la SRL “Autoalternativa” la prețul de 20000 lei, cauzând bugetului local Oxentea un prejudiciu în proporții considerabile.

Instanța de apel a constatat că Crețu Nicolae, prin acțiunile sale intenționate, a comis în calitate de coautor infracțiunea prevăzută de art. 42, 327 alin. (1) Cod penal, cu următorii indici calificativi – abuzul de serviciu, adică folosirea intenționată a situației de serviciu în interes personal, săvârșită de o persoană publică, cu cauzarea de daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor juridice.

De asemenea, instanța de apel a constatat că Crețu Nicolae în complicitate cu Botnari Efimia și Rusu Valeriu, depășindu-și în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, prin încălcarea art. 2 și 4 a Legii nr. 91 din 05.04.2007, fără acordul Agenției „Apele Moldovei”, la data de 28 august 2010 a semnat Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe numele lui Gondiu Andrei, în care au fost introduse date denaturate, precum că prin decizia Primăriei s. Oxentea nr. 11 din 12.11.1992, acestuia i s-a repartizat în proprietate privată un teren pentru grădină cu suprafața de 0,1696 ha cu numărul cadastral xxxxxxxxx, înregistrat la OCT Dubăsari la 30.09.2010. Conform schemei de amplasare în teritoriu, acest teren se află în fâșia riverană a râului Nistru, este proprietatea statului și se află în gestiunea Agenției „Apele Moldovei”.

Instanța de apel a mai constatat că tot Crețu Nicolae, în complicitate cu Botnari Efimia și Rusu Valeriu, depășindu-și în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, prin încălcarea art. 2 și 4 a Legii nr. 91 din 05.04.2007, fără acordul Agenției „Apele Moldovei”, la data de 28 august 2010 a semnat Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe numele lui Leca Petru, în care au fost introduse date denaturate, precum că prin decizia Primăriei s. Oxentea nr. 11 din 12.11.1992, acestuia i s-a repartizat în proprietate privată un teren pentru grădină cu suprafața de 0,0998 ha cu numărul cadastral xxxxxxxxxxxx, înregistrat la OCT Dubăsari la 30.09.2010. Conform schemei de amplasare în teritoriu, acest teren se află în fâșia riverană a râului Nistru, este proprietatea statului și se află în gestiunea Agenției „Apele Moldovei”.

Tot Crețu Nicolae, în complicitate cu Botnari Efimia și Rusu Valeriu, depășindu-și în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, prin încălcarea art. 2 și 4 a Legii nr. 91 din 05.04.2007, fără acordul Agenției „Apele Moldovei”, la data de 28 august 2010 a semnat Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe numele lui Crețu Nicolae, în care au fost introduse date denaturate, precum că prin decizia Primăriei s. Oxentea nr. 11 din 12.11.1992, acestuia i s-a repartizat în proprietate privată un teren pentru grădină cu suprafața de 0,0998 ha cu numărul cadastral xxxxxxxxxxxx, înregistrat la OCT Dubăsari la 30.09.2010. Conform schemei de amplasare în teritoriu, acest teren se află în fâșia riverană a râului Nistru, este proprietatea statului și se află în gestiunea Agenției „Apele Moldovei”.

Instanța de apel a constatat că Crețu Nicolae, prin acțiunile sale intenționate, a comis în calitate de coautor infracțiunea prevăzută de art. 42, 328 alin. (1) Cod penal, cu următorii indici calificativi – depășirea atribuțiilor de serviciu, adică acțiunile care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, cu cauzarea de daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor juridice.

Referindu-se la învinuirea înaintată inculpaților Rusu Valeriu și Crețu Nicolae în baza art. 42, 327 alin. (1), 42, 328 alin. (1) Cod penal, instanța de apel a considerat că vinovăția acestora, deși nu a fost recunoscută de ultimii, a fost dovedită prin probele cercetate în prima instanță și verificate în instanța de apel, cărora li s-a dat o apreciere corespunzătoare, conform criteriilor de relevanță, concludență, utilitate, veridicitate și coroborare reciprocă.

Ce ține de învinuirea înaintată inculpatului Rusu Valeriu în baza art. 349 alin. (1¹) Cod penal, instanța de apel a considerat că vinovăția acestuia, deși nu a fost recunoscută de ultimul, a fost dovedită prin probele cercetate în prima instanță și verificate în instanța de apel, cărora li s-a dat o apreciere corespunzătoare, conform criteriilor de relevanță, concludență, utilitate, veridicitate și coroborare reciprocă.

4. Decizia instanței de apel din 15 ianuarie 2018 a fost contestată cu recurs ordinar de către:

4.1. Avocatul Pavlov Victor în numele inculpatului Crețu Nicolae care, a indicat temeiurile de recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 12) Cod de procedură penală, și a solicitat casarea acesteia, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei hotărâri de achitare a inculpatului, invocând că:

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel;
- pe episodul comiterii infracțiunii prevăzute de art. 42, 327 alin. (1) Cod penal, instanța de apel nu și-a argumentat soluția adoptată, or, nu a fost probat interesul material sau personal ca semn al laturii subiective a infracțiunii, ceea ce implică neîntrunirea elementelor constitutive a acesteia;

- faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită.

4.2. Avocatul Bot Alexandru în numele inculpatului Rusu Valeriu, care a indicat temeiurile de recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 14) Cod de procedură penală, și a solicitat casarea totală a acesteia, cu achitarea lui Rusu Valeriu pe toate capetele de acuzare, deoarece decizia instanței de apel nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția, iar prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 33 din 2017, sintagma „*intereselor publice sau*”, din conținutul alin. (1) al art. 327 Cod penal, a fost declarată neconstituțională.

5. Prin decizia Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 12 iunie 2018, au fost admise recursurile ordinare declarate, casată total decizia instanței de apel din 15 ianuarie 2018 și dispusă rejudecarea cauzei de către aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

5.1. Pentru a decide astfel, instanța de recurs ordinar a constatat că instanța de apel la judecarea cauzei în ordine de apel, nu a respectat pe deplin prevederile art. 385 alin. (1) pct. 3) Cod de procedură penală, 52 Cod penal, 415 alin. (1) pct.2), 409 alin.(2), 394 alin.(1) Cod de procedură penală.

Instanța de recurs ordinar a notat că deși potrivit actului de învinuire, infracțiunile prevăzute de art. 327 și 328 Cod penal au fost săvârșite, conform art. 42 Cod penal, adică prin complicitate de către inculpații Rusu Valeriu, Crețu Nicolae și Botnari Efimia, prin decizia instanței de apel fiind recunoscută vinovată, inclusiv inculpata Botnari Efimia, care nu a contestat decizia, dar ținând cont de faptul că încălcările stabilite se răsfrâng și asupra acesteia, precum și de prevederile art. 426 Cod de procedură penală, instanța de recurs ordinar a conchis că prin extindere să caseze decizia contestată și în privința ei.

De asemenea, instanța de recurs ordinar a stabilit că instanța de apel, casând sentința, a indicat că prima instanța a stabilit incorect starea de fapt, constatând faptele comise de către inculpații Rusu Valeriu, Botnari Efimia și Crețu Nicolae, ce nu corespund nemijlocit soluției pe care, în cele din urmă, a adoptat-o, însă,

rejudecând cauza și constatând faptele comise de către inculpați, instanța de apel a comis aceeași eroare de drept și anume a indicat că:

- „*Rusu Valeriu activând în funcția de primar...având în virtutea prevederilor art.123 Cod penal calitatea de persoană cu înaltă funcție de răspundere prin înțelegere prealabilă și împreună cu secretarul Consiliului local Oxentea, Botnari Efimia și inginerul cadastral Crețu Nicolae, a comis abuz de serviciu....Rusu, folosind situația de serviciu în interes personal și material împreună cu inginerul cadastral Crețu Nicolae secretarul Consiliului local Oxentea, Botnari Efimia au perfectat și semnat... ”.*

Instanța de apel a calificat acțiunile lui Rusu Valeriu în baza art. 42, 327 alin. (1) Cod penal – abuzul de serviciu, adică folosirea intenționată a situației de serviciu în interes personal, săvârșită de o persoană publică, cu cauzarea de daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor juridice.

În continuare, instanța de apel a constatat că: „*Rusu Valeriu, în complicitate cu Botnari Efimia și Crețu Nicolae, depășindu-și în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiile acordate prin lege... a semnat Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe numele lui A.Godiu,...P.Leca,...N.Crețu...”*, calificând acțiunile acestuia în baza art. 42, 328 alin. (1) Cod penal - depășirea atribuțiilor de serviciu, adică acțiunile care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, cu cauzarea de daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor juridice;

- „*Crețu Nicolae, activând în funcția de inginer cadastral al Primăriei...prin înțelegere prealabilă și împreună cu primarul V.Rusu și secretarul Consiliului local E.Botnari, a comis abuz de serviciu... a comis infracțiunea prevăzută de art.42, 327 alin. (1) Cod penal – abuzul de serviciu, adică folosirea intenționată a situației de serviciu în interes personal, săvârșită de o persoană publică, cu cauzarea de daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor juridice. Tot el, în complicitate cu Botnari Efimia și Rusu Valeriu depășindu-și în mod vădit drepturile și atribuțiile acordate prin lege... prin acțiunile sale intenționate a comis în calitate de coautor infracțiunea prevăzută de art.42, 328 alin.(1) cod penal – depășirea atribuțiilor de serviciu, adică acțiunile care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, cu cauzarea de daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor juridice”*;

- „*Botnari Efimia, activând în funcția de secretar al Consiliului local, având în virtutea prevederilor art. 123 Cod penal calitatea de persoană publică... prin înțelegere prealabilă și împreună cu primarul Rusu Valeriu și inginerul cadastral Crețu Nicolae au comis abuzul de serviciu... art. 42, 327 alin.(1) Cod penal – abuzul de serviciu, adică folosirea intenționată a situației de serviciu în interes personal,*

săvârșită de o persoană publică, cu cauzarea de daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor juridice. Tot ea, în complicitate cu Rusu Valeriu și Crețu Nicolae, depășindu-și în mod vădit limitele și atribuțiile acordate prin lege... a comis în calitate de coautor, infracțiunea prevăzută de art. 42, 328 alin. (1) cod penal - depășirea atribuțiilor de serviciu, adică acțiunile care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, cu cauzarea de daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor juridice”.

Potrivit art. 8 Cod penal, caracterul infracțional al faptei și pedeapsa pentru aceasta se stabilesc de legea penală în vigoare la momentul săvârșirii faptei.

Reieșind din rechizitoriu infracțiunile incriminate au fost săvârșite la 28.08.2010 și respectiv, la 22.03.2011.

Potrivit art.123 Cod penal (în vigoare la data comiterii infracțiunilor), prin persoană cu funcție de răspundere se înțelege persoana căreia, într-o întreprindere, instituție, organizație de stat sau a administrației publice locale ori într-o subdiviziune a lor, i se acordă, permanent sau provizoriu, prin stipularea legii, prin numire, alegere sau în virtutea unei însărcinări, anumite drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice sau a acțiunilor administrative de dispoziție ori organizatorico-economice;

- prin persoană publică se înțelege: funcționarul public, inclusiv funcționarul public cu statut special (colaboratorul serviciului diplomatic, al serviciului vamal, al organelor apărării, securității naționale și ordinii publice, altă persoană care deține grade speciale sau militare); angajatul autorităților publice autonome sau de reglementare, al întreprinderilor de stat sau municipale, al altor persoane juridice de drept public; angajatul din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică; persoana autorizată sau investită de stat să presteze în numele acestuia servicii publice sau să îndeplinească activități de interes public;

- prin persoană cu înaltă funcție de răspundere se înțelege persoana cu funcție de răspundere al cărei mod de numire sau alegere este reglementat de Constituția Republicii Moldova și de legile organice, precum și persoanele cărora persoana cu înaltă funcție de răspundere le-a delegat împuternicirile sale.

Instanța de recurs ordinar a stabilit că, instanța de apel examinând prezenta cauză penală în procedura apelului, a încadrat acțiunile inculpaților Rusu Valeriu, Crețu Nicolae și Botnari Efimia în prevederile art. 42, 327 alin.(1) și 42, 328 alin.(1) Cod penal.

Consecvent, potrivit art. 327 alin. (1) Cod penal, abuzul de putere sau abuzul de serviciu este folosirea intenționată de către o persoană publică a situației de serviciu, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.

Potrivit art.328 alin.(1) Cod penal, excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu este săvârșirea de către o persoană publică a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice.

Astfel, instanța de recurs ordinar a conchis că, constatarea faptelor săvârșite de către inculpații Rusu Valeriu, Crețu Nicolae și Botnari Efimia stabilită de instanța de apel, este contradictorie cu încadrarea juridică a acțiunilor acestora în baza cărora au fost condamnați, la care instanța nu a ținut cont de modificările operate în art.327 prin Legea nr.60 din 07.04.2016, în vigoare din 06.05.2016, prin care din alin.(1) a fost exclus textul „*în interes material ori în alte interese personale*”, inclusiv de cele stipulate în Hotărârile Curții Constituționale nr. 22 din 27.06.2017 și nr.33 din 07.12.2017.

De asemenea, instanța de recurs ordinar a atestat că instanța de apel, examinând argumentele părții apărării referitor la existența faptei imputate inculpatului Rusu Valeriu în baza art. 349 alin. (1¹) Cod penal, le-a considerat neîntemeiate, indicând că descrierea elementelor constitutive ale infracțiunii, raportată la caz, corespunde întru totul circumstanțelor constatate de către prima instanță. În acest sens, instanța a considerat că pe acest episod este justă constatarea faptei de către prima instanță.

La fel, instanța de recurs ordinar a reținut că instanța de apel a făcut o calificare contrară celei pe care a făcut-o prima instanță și anume.

Prima instanță a calificat acțiunile inculpatului ca - „*aplicarea violenței nepericuloase pentru viață sau sănătate față de persoana cu funcție de răspundere ori a rudelor ei apropiate, fie nimicirea bunurilor în scopul sistării activității lor de serviciu ori schimbării caracterului ei în interesul celui care aplică violența sau al altei persoane*”, iar instanța de apel a reținut o altă încadrare a faptei - „*aplicarea violenței nepericuloase pentru viață sau sănătate față de persoana cu funcție de răspundere, în scopul sistării activității lor de serviciu și schimbării caracterului ei în interesul celui care aplică violența sau al altei persoane*” fără însă a face o careva motivare în acest sens, inclusiv fără a indica care a fost scopul personal al inculpatului de a sista activitatea de serviciu a inspectorilor fiscali și a schimba caracterul ei în interesul său sau al altei persoane, care de fapt, nu a fost constatată de către partea acuzării.

6. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 martie 2019, au fost admise, din alte motive, inclusiv din oficiu, în baza art. 409 alin. (2) Cod de procedură penală, apelurile declarate, casată sentința primei instanțe în latura penală și pronunțată o nouă hotărârie potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care:

A fost încetat procesul penal în privința lui Rusu Valeriu pe învinuirea în baza art. 349 alin. (1¹), 42, 327 alin. (1), 42, 328 alin. (1) Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

A fost încetat procesul penal în privința lui Crețu Nicolae pe învinuirea în baza art. 42, 327 alin. (1), 42, 328 alin. (1) Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

A fost încetat procesul penal în privința lui Botnari Efimia pe învinuirea în baza art. 42, 327 alin. (1), 42, 328 alin. (1) Cod penal, în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală.

În rest, au fost menținute celelalte dispoziții ale sentinței atacate.

6.1. Pentru a decide astfel, instanța de apel a constatat că deși prima instanță a conchis urmare a examinării cauzei penale, că în acțiunile inculpatului Rusu Valeriu, nu s-a constatat infracțiunea prevăzută de art. 42, art. 327 alin. (2), lit. b) Cod penal, și lipsa în acțiunile inculpaților, Botnari Efimia și Crețu Nicolae, a infracțiunii prevăzute de art. 42, art. 327 alin. (1) Cod penal, identificând că de fapt, acțiunile acestora constituie contravenția prevăzută de art. 312 Cod contravențional, incorect a constatat însă nemijlocit acțiunile pe care aceștia le-au comis și a indicat de fapt acțiunile inculpaților incriminate conform ordonanțelor de punere sub învinuire, cu toate că urma să constate acțiunile comise de Rusu Valeriu, Botnari Efimia și Crețu Nicolae ce reflecta fapta contravențională reținută.

Totodată, instanța de apel a atestat o situație similară și în cazul constatării comiterii de către inculpatul Rusu Valeriu, a infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod penal, în condițiile în care, în contextul circumstanțelor menționate în partea descriptivă a sentinței primei instanțe, s-a constatat fapta infracțională corespunzătoare și elementele constitutive ale infracțiunii, prevăzute de art. 42, art. 328 alin. (3) lit. b) Cod penal, incriminate conform ordonanței de punere sub învinuire și rechizitoriului, circumstanță contrară prevederilor alin. (1) al art. 394 Cod de procedură penală.

Prin urmare, instanța de apel a notat că prima instanță nu a respectat întocmai cerințele de drept, vizând descrierea și constatarea faptelor infracționale comise de către Rusu Valeriu, Botnari Efimia și Crețu Nicolae.

Instanța de apel a notat că organul de urmărire penală îl învinuiește pe Rusu Valeriu că „*activând în funcția de primar al s. Oxentea r-nul Dubăsari din 12.06.2007, în baza alegerilor locale, validate prin Hotărârea Judecătorei Dubăsari, având în virtutea prevederilor art. 123 Cod penal - calitate de persoană cu înaltă funcție de răspundere, căreia într-o organizație a administrației publice locale i se acordă anumite drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor administrației publice (...)*”.

În acest sens, instanța de apel a reținut că potrivit art. 123 Cod penal (în vigoare la data comiterii infracțiunilor), prin persoană cu înaltă funcție de răspundere se înțelege persoana cu funcție de răspundere al cărei mod de numire sau alegere este reglementat de Constituția Republicii Moldova și de legile organice, precum și persoanele cărora persoana cu înaltă funcție de răspundere le-a delegat împuternicirile sale; prin persoană cu funcție de răspundere se înțelege persoana căreia, într-o întreprindere, instituție, organizație de stat sau a administrației publice locale ori într-o subdiviziune a lor, i se acordă, permanent sau provizoriu, prin stipularea legii, prin numire, alegere sau în virtutea unei însărcinări, anumite drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice sau a acțiunilor administrative de dispoziție ori organizatorico-economice; prin persoană publică se înțelege funcționarul public, inclusiv funcționarul public cu statut special (colaboratorul serviciului diplomatic, al serviciului vamal, al organelor apărării, securității naționale și ordinii publice, altă persoană care deține grade speciale sau militare); angajatul autorităților publice autonome sau de reglementare, al întreprinderilor de stat sau municipale, al altor persoane juridice de drept public; angajatul din cabinetul persoanelor cu funcții de demnitate publică; persoana autorizată sau investită de stat să presteze în numele acestuia servicii publice sau să îndeplinească activități de interes public.

Astfel, reieșind din noțiunile relevate de art. 123 Cod penal, instanța de apel a atestat că funcția deținută de inculpatul Rusu Valeriu la momentul comiterii infracțiunii nu face parte din categoria persoanelor cu înaltă funcție de răspundere, ci a persoanelor cu funcție de răspundere, circumstanțe din care instanța de apel a conchis de a exclude din învinuirea acestuia calificativul „*persoană cu înaltă funcție de răspundere*”, apreciind statutul său drept persoană cu funcție de răspundere.

6.1.2. Instanța de apel a constatat că Rusu Valeriu exercitând funcția de primar al s. Oxentea r-nul Dubăsari și fiind astfel o persoană cu funcție de demnitate publică, căruia prin alegere și stipularea Legii i-au fost acordate permanent drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor autorității publice, a acțiunilor administrative, de dispoziție și organizatorico-economice stabilite de Legea nr. 436 din 28.12.2006 „Privind administrația publică”, având obligația de a se conforma restricțiilor impuse de actele normative pentru a nu comite acțiuni ce pot conduce la folosirea serviciului în interese personale, de grup și în alte interese decât cele de serviciu, precum și altor probleme ce țin de competența sa, a aplicat violență nepericuloasă pentru viață sau sănătate față de două persoane cu funcție de răspundere, în scopul sistării activității de serviciu și schimbării caracterului ei în interesul celui care aplică violența și al altei persoane în următoarele circumstanțe:

La 15.12.2012, aproximativ la ora 09:30, în s. Oxentea, r-nul Dubăsari, primarul s. Oxentea, Rusu Valeriu, aflând despre desfășurarea de către inspectorii

fiscali a controlului activității contribuabililor ce comercializează mărfuri pe teritoriul pieței și în afara acesteia, a intervenit în activitatea acestora cu scopul de a sista actul de control.

Astfel, Rusu Valeriu a împiedicat activitatea legală a inspectorilor fiscali din raionul Dubăsari, Șargu Mariana și Batrîncea Lucia, care documentau încălcările depistate de către comercianți la piața din s. Oxentea, r-nul Dubăsari, aplicând violența față de ultimele și prin acțiuni de înjosire a demnității persoanei, îmbrâncindu-le și exprimându-se în adresa acestora cu diferite cuvinte înjositoare și amenințându-le cu distrugerea bunurilor și cu aplicarea violenței în caz dacă își vor continua activitatea la piața din s. Oxentea, r-nul Dubăsari, cauzând astfel daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor.

La fel, Rusu Valeriu activând în funcția de primar al s. Oxentea, r-nul Dubăsari din 12.06.2007 în baza alegerilor locale, validate prin Hotărârea Judecătorei Dubăsari, activând în virtutea prevederilor art. 123 Cod penal în funcție publică, fiind persoană cu funcție de răspundere, căreia într-o organizație a administrației publice locale i se acordă anumite drepturi și obligații în vederea exercitării funcțiilor administrației publice, prin încălcarea prevederilor art. 10 alin. (1) și art. 16 a Legii nr.768 din 02.02.2000 privind statutul alesului local, care-i obligă să-și desfășoare activitatea pe baza respectării stricte a legilor, să fie demn de încrederea alegătorilor, contrar art.14 lit. d) și e) al Legii nr.436 din 28.12.2006 privind administrația publică locală care prevede că *„consiliul local decide vânzarea, privatizarea, concesionarea sau darea în arendă ori în locațiune a bunurilor domeniului privat al satului (comunei), orașului (municipiului) după caz, în condițiile legii”*, precum și *„decide atribuirea și propune schimbarea destinației terenurilor proprietate a satului (comunei), orașului (municipiului)”*, prin înțelegere prealabilă și împreună cu secretarul Consiliului local Oxentea, Botnari Efimia și inginerul cadastral Crețu Nicolae, a comis abuz de serviciu în următoarele circumstanțe.

La începutul anului 2011, reprezentantul SRL „Autoalternativa” Frunză Ghenadie a planificat procurarea unui teren arabil pe teritoriul s. Oxentea în scopul construirii unui turn de telefonie mobilă. La rândul său, primarul s. Oxentea, Rusu Valeriu, folosind situația de serviciu în interes personal și material, împreună cu inginerul cadastral Crețu Nicolae, la 16.03.2011 au perfectat pe numele lui Rusu Valeriu titlul provizoriu, precum că prin decizia primăriei s. Oxentea nr. 11 din 12.11.1992 s-a pus la dispoziție un teren cu suprafața de 0,32 ha în temeiul art. 82 al Codul Republicii Sovietice Socialiste Moldovenești, care a fost abrogat la 01.01.1992. În baza acestui titlu provizoriu, la 22.03.2011, împreună cu secretarul consiliului Botnari Efimia și inginerul cadastral Crețu Nicolae au semnat Titlul de proprietate a deținătorului de teren pe numele lui Rusu Valeriu, în care s-au introdus

date denaturate, precum că prin decizia Primăriei s. Oxentea nr. 11 din 12.11.1992 acestuia i s-a repartizat proprietate privată un teren agricol cu suprafața de 0,02 ha cu numărul cadastral xxxxxxxx, înregistrat în aceeași zi la OCT Dubăsari cu nr. xxxxxxxx.

La fel, Rusu Valeriu, în complicitate cu Botnari Efimia și Crețu Nicolae, depășindu-și în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, prin încălcarea art. 2 și 4 a Legii nr. 91 din 05.04.2007, fără acordul Agenției „Apele Moldovei”, la 28.08.2010 a semnat Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe numele lui Gondiu Andrei, în care au fost introduse date denaturate, precum că prin decizia Primăriei s. Oxentea nr. 11 din 12.11.1992, acestuia i s-a repartizat în proprietate privată un teren pentru grădină cu suprafața de 0,1696 ha cu numărul cadastral xxxxxxxxxx înregistrat la OCT Dubăsari la 30.09.2010. Conform schemei de amplasare în teritoriu, acest teren se afla în fâșia reverană a râului Nistru, este proprietatea statului și se află în gestiunea Agenției „Apele Moldovei”.

Tot el, în complicitate cu Botnari Efimia și Crețu Nicolae, depășindu-și în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, prin încălcarea art. 2 și 4 a Legii nr. 91 din 05.04.2007, fără acordul Agenției „Apele Moldovei”, la 28.08.2010 a semnat Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe numele lui Leca Petru, în care au fost introduse date denaturate, precum că prin decizia Primăriei s. Oxentea nr. 11 din 12.11.1992, acestuia i s-a repartizat în proprietate privată teren pentru grădină cu suprafața de 0,0998 ha cu numărul cadastral xxxxxxxx, înregistrat la OCT Dubăsari la 30.09.2010. Conform schemei de amplasare în teritoriu, acest teren se află în fâșia riverană a râului Nistru, este proprietatea statului și se află în gestiunea Agenției „Apele Moldovei”.

Tot el, în complicitate cu Botnari Efimia și Crețu Nicolae, depășindu-și în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, prin încălcarea art. 2 și 4 a Legii nr. 91 din 05.04.2007, acordul Agenției „Apele Modovei”, la 28.08.2010 a semnat Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe numele lui Crețu Nicolae, în care au fost introduse date denaturate, precum că prin decizia Primăriei s. Oxentea nr. 11 din 12.11.1992, acestuia i s-a repartizat în proprietate privată un teren pentru grădină cu suprafața de 0,0998 ha cu numărul cadastral xxxxxxxxxxxxxx, înregistrat la OCT Dubăsari la 30.09.2010. Conform schemei de amplasare în teritoriu, acest teren se află în fâșia riverană a râului Nistru, este proprietatea statului și se află în gestiunea Agenției „Apele Moldovei”.

Instanța de apel a calificat acțiunile inculpatului Rusu Valeriu în baza:

- art. 349 alin. (1¹) Cod penal, aplicarea violenței nepericuloase pentru viață sau sănătate față de persoana cu funcție de răspundere, în scopul sistării activităților lor de serviciu și schimbării caracterului ei în interesul celui care aplică violența sau al altei persoane;

- art. 42, art. 327 alin. (1) Cod penal, abuzul de serviciu, adică folosirea intenționată a situației de serviciu în interes personal, săvârșită de o persoană publică, cu cauzarea de daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor juridice;

- art. 42, art. 328 alin. (1) Cod penal, depășirea atribuțiilor de serviciu, adică acțiunile care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, cu cauzarea de daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor juridice.

6.1.3. Instanța de apel a mai constatat că Crețu Nicolae, activând în funcția de inginer cadastral al primăriei s. Oxentea, r-nul Dubăsari din 05.03.2009, prin înțelegere prealabilă și împreună cu primarul s. Oxentea, Rusu Valeriu și secretarul Consiliului local Oxentea, Botnari Efimia, a comis abuz de serviciu prin complicitate în următoarele circumstanțe.

La 22.03.2011, Crețu Nicolae, în lipsa deciziei Consiliului local Oxentea r-nul Dubăsari, în complicitate cu primarul s. Oxentea, Rusu Valeriu și secretarul Consiliului local Oxentea, Botnari Efimia, a semnat Titlul de proprietate a deținătorului de teren la rubrica „inginerul cadastral” pe numele lui Rusu Valeriu, în care s-au introdus date denaturate, precum că prin decizia Primăriei s. Oxentea nr. 11 din 12.11.1992, acestuia i s-a repartizat în proprietate privată un teren agricol cu suprafața de 0,02 ha cu numărul cadastral xxxxxxxx, înregistrat în aceeași zi la OCT Dubăsari cu nr. xxxxxxxxxxxx.

La fel, Crețu Nicolae, în complicitate cu Botnari Efimia și Rusu Valeriu, depășindu-și în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, prin încălcarea art. 2 și 4 a Legii nr. 91 din 05.04.2007, fără acordul Agenției „Apele Moldovei”, la 28.08.2010 a semnat Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe numele lui Gondiu Andrei, în care au fost introduse date denaturate, precum că prin decizia Primăriei s. Oxentea nr. 11 din 12.11.1992, acestuia i s-a repartizat în proprietate privată un teren pentru grădină cu suprafața de 0,1696 ha, cu numărul cadastral xxxxxxxxxxxx, înregistrat la OCT Dubăsari la 30.09.2010. Conform schemei de amplasare în teritoriu, acest teren se află în fâșia riverană a râului Nistru, este proprietatea statului și se află în gestiunea Agenției „Apele Moldovei”.

Tot el, în complicitate cu Botnari Efimia și Rusu Valeriu, depășindu-și în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, prin încălcarea art. 2 și 4 a Legii nr. 91 din 05.04.2007, fără acordul Agenției „Apele Moldovei”, la 28.08.2010 a semnat Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe numele lui Leca Petru, în care au fost introduse date denaturate, precum că prin decizia Primăriei s. Oxentea nr. 11 din 12.11.1992, acestuia i s-a repartizat în proprietate privată un teren pentru grădină cu suprafața de 0,0998 ha cu numărul

cadastral xxxxxxxxxx, înregistrat la OCT Dubăsari la 30.09.2010. Conform schemei de amplasare în teritoriu, acest teren se află în fâșia riverană a râului Nistru, este proprietatea statului și se află în gestiunea Agenției „Apele Moldovei”.

Tot el, în complicitate cu Botnari Efimia și Rusu Valeriu, depășindu-și în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, prin încălcarea art. 2 și 4 al Legii nr. 91 din 05.04.2007, fără acordul Agenției „Apele Moldovei”, la 28.08.2010 a semnat Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe numele lui Crețu Nicolae, în care au fost introduse date denaturate, precum că prin decizia Primăriei s. Oxentea nr. 11 din 12.11.1992, acestuia i s-a repartizat în proprietate privată un teren pentru grădină cu suprafața de 0,0998 ha cu numărul cadastral xxxxxxxxxx, înregistrat la OCT Dubăsari la 30.09.2010. Conform schemei de amplasare în teritoriu, acest teren se află în fâșia riverană a râului Nistru, este proprietatea statului și se află în gestiunea Agenției „Apele Moldovei”.

Instanța de apel a calificat acțiunile inculpatului Crețu Nicolae în baza:

- art. 42, art. 327 alin. (1) Cod penal, abuzul de serviciu, adică folosirea intenționată a situației de serviciu în interes personal, săvârșită de o persoană publică, cu cauzarea de daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor juridice;

- art. 42, art. 328 alin. (1) Cod penal, depășirea atribuțiilor de serviciu, adică acțiunile care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, cu cauzarea de daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor juridice.

Instanța de apel a reținut că deși inculpații Rusu Valeriu și Crețu Nicolae, în cadrul cercetării judecătorești în prima instanță, cât și în cadrul urmăririi penale nu au recunoscut vina în comiterea acțiunilor descrise în actul de învinuire, vina lui Rusu Valeriu și Crețu Nicolae de săvârșirea faptelor imputate, se dovedește integral și prin cumulul de probe, care sunt pertinente, concludente, utile și veridice și coroborează între ele, cum ar fi:

Pe episodul comiterii de către Rusu Valeriu a infracțiunii prevăzute de art. 349 alin. (1¹) Cod penal:

- declarațiile din prima instanță a părții vătămate Șargu Mariana (f.d. 90-93, vol. II);

- declarațiile din prima instanță a martorilor Soltan Ion (f.d. 127-128, vol. II), Chirililor Veaceslav (f.d. 130-131, vol. II), Portărescu Nina (f.d. 133, vol. II), Savin Petru (f.d. 135, vol. II), Iațco Serafim (f.d. 137, vol. II);

- procesul-verbal de ridicare din 21 august 2013 împreună cu copiile autentificate din registrul nr.1 „de evidență a înștiințărilor referitoare la infracțiuni” pe 7 file și din registrul nr.2 „de evidență a înștiințărilor referitoare la infracțiuni și incidente” (f.d. 171-181, vol. I);

- procesul-verbal de examinare a documentelor din 21 august 2013 (f.d. 182-183, vol.I);
- plângerea lui Batrîncea Lucia (f.d. 14, vol. I);
- decizia privind inițierea controlului fiscal nr.952 din 14 decembrie 2012 în cadrul Primăriei s. Oxentea pentru perioada 15.12.2012 - 15.12.2012 (f.d.44, vol. I);
- procesul-verbal cu privire la contravenție din 15.12.2012 (f.d. 45,vol. I);
- actul de control al IFS Dubăsari din 15 decembrie 2012 (f.d. 46, vol. I);
- citația din 15 aprilie 2013, expediată prin fax în adresa lui Rusu Valeriu (f.d. 83, vol. I);
- citația din 16 aprilie 2013, înmănată personal lui Rusu Valeriu pentru a se prezenta pe 19.04.2013 (f.d. 84, vol. I).

Pe episodul comiterii de către Rusu Valeriu a infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (1) și art. 328 alin. (1) Cod penal, de către Crețu Nicolae a infracțiunii prevăzute de art. 42, 327 alin. (1) și art. 42, 328 alin. (1) Cod penal:

- declarațiile din prima instanță a reprezentantului părții vătămate Agenția „Apele Moldovei” Cebotari Valeriu (f.d. 4-5, vol. V);
- declarațiile din prima instanță a reprezentantului părții vătămate Consiliul local Oxentea, Isac Sergiu (f.d. 31-33, vol. V);
- declarațiile din prima instanță a martorilor Gondiu Andrei (f.d. 35-37, vol. V), Terenti Serafim (f.d. 97-101, vol. V), Tataru Victor (f.d. 103-106, vol. V), Sîrghi Serafim (f.d. 114-116, vol. V), Driga Valeriu (f.d. 131, vol. V).
- declarațiile specialiștilor Becu Elena (f.d. 140-141, vol. V), Ciobanu Vladimir (f.d. 223-225, vol. V);
- copia titlului provizoriu eliberat la 16 martie 2011, înregistrat cu nr.76, privind punerea la dispoziție în baza art.82 lui Rusu Valeriu a unui teren cu suprafața de 0,32 ha (f.d.75, vol. III);
- copia contractului de vânzare-cumpărare din 22.03.2011, privind vânzarea de către Rusu Valeriu SC „Autoalternativa” SRL a 0,02 ari de teren la prețul de 20 000 lei (f.d.76-78, vol. III);
- procesul-verbal de cercetare la fața locului din 01 august 2012 a porțiunii de teren de la marginea s. Oxentea, r-1 Dubăsari, cu foto-tabel anexă (f.d. 101-106, vol. III);
- copia cererii din 26 octombrie 2009 a lui Gondiu Iulia privind transmiterea a 17 ari lui Gondiu Andrei (f.d. 121, vol. III);
- copia cererii din 20 octombrie 2009 a lui Leca Petru privind schimbarea cu Crețu Nicolae a 10 ari de teren (f.d. 122, vol. III);
- copia titlului provizoriu eliberat la 04 noiembrie 2009, înregistrat cu nr.491, privind punerea la dispoziție în baza art.82 lui Gondiu Timofei a unui teren cu suprafața de 0,43 ha (f.d. 124, vol. III);

- răspunsul nr.03/07-04/1310 din 18.10.2013 a Agenției „Apele Moldovei” la interpelarea din 10.10.2013, potrivit căruia terenurile cu numere cadastrale xxxxx, xxxxx, xxxxx s-ar amplasa în hotarele fâșiei riverane de protecție a apelor (f.d. 168, vol. III);

- ordonanța de ridicare din 17 august 2013 de la Oficiul Cadastral Teritorial Dubăsari, cu sediul în s. Coșnița, r-1 Dubăsari, a următoarelor documente: dosar cadastral nr. xxxxxxxx, dosar cadastral nr. xxxxxxxx, dosar cadastral cu nr. xxxxxxxxxxxx (f.d. 176, vol. III);

- procesul-verbal de ridicare din 03 septembrie 2013 a dosarelor cadastrale indicate în ordinul din 17 august 2013 (f.d.177-178, vol. III);

- procesul-verbal de examinare a documentelor din 04 septembrie 2013, prin care au fost examinate dosarele cadastrale ridicate prin procesul-verbal din 03 septembrie 2013 (f.d. 179-183, vol. III);

- ordonanța de recunoaștere în calitate de corp delict și de anexare la cauza penală din 04 septembrie 2013, prin care au fost recunoscute în calitate de corp delict și anexate la cauza penală dosarele cadastrale cu numerele xxxxxxxxxxx, xxxxxxxxxxx, xxxxxxxx (f.d. 184-185, vol. III);

- ordonanța de ridicare din 17 august 2013 de la Oficiul Cadastral Teritorial Dubăsari, cu sediul în s. Coșnița, r-1 Dubăsari, a dosarului cadastral cu nr. xxxxxxxxxxx (f.d. 186, vol. III);

- procesul-verbal de ridicare din 03 septembrie 2013 a dosarului cadastral indicat în ordonanța din 17 august 2013 (f.d. 187-188, vol. III);

- procesul-verbal de examinare a documentelor din 04 septembrie 2013, prin care a fost examinat dosarul cadastral ridicat prin procesul-verbal din 03 septembrie 2013 (f.d. 189-191, vol. III);

- ordonanța de recunoaștere în calitate de corp delict și de anexare la cauza penală din 04 septembrie 2013, prin care au fost recunoscute în calitate de corp delict și anexate la cauza penală dosarul cadastral cu numerele xxxxxxxxxxx și Titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe numele lui Rusu Valeriu (f.d. 192, vol. III);

- ordonanța de ridicare din 17 august 2017 de la Primăria s. Oxentea, r-1 Dubăsari, a unor documente, inclusiv și a Registrului cadastral al deținătorilor de terenuri (f.d. 195, vol. III);

- procesul-verbal de ridicare din 11 septembrie de la Primăria s. Oxentea, r-1 Dubăsari, a documentelor menționate în ordonanța din 17 august 2017 (f.d. 196-202, vol. III);

- ordonanța de ridicare din 11 septembrie 2013 privind ridicarea de la Primăria s. Oxentea, r-nul Dubăsari a următoarelor documente în original: titlul provizoriu pe numele lui Gondiu Nicolae, titlul provizoriu pe numele lui Leca Petru, titlul

provizoriu pe numele lui Gondiu Andrei și titlul provizoriu pe numele lui Rusu Valeriu (f.d. 205, vol. III);

- procesul-verbal de ridicare din 11 septembrie 2013 a documentelor menționate în ordonanța din 11 septembrie 2013 (f.d. 206, vol. III);

- titlul provizoriu eliberat la 26 octombrie 2009, înregistrat cu nr.789, privind punerea la dispoziție în baza art. 82 lui Leca Petru a unui teren cu suprafața de 0,20 ha (f.d. 208, vol. III);

- titlul provizoriu eliberat la 26 octombrie 2009, înregistrat cu nr.762, privind punerea la dispoziție în baza art.82 lui Crețu Serafim a unui teren cu suprafața de 0,80 ha (f.d. 207, vol. III);

- titlul provizoriu eliberat la 04 noiembrie 2009, înregistrat cu nr.768b, privind punerea la dispoziție în baza art.82 lui Gondiu Andrei a unui teren cu suprafața de 0,17 ha (f.d. 209, vol. III);

- procesul-verbal de ridicare din 13 septembrie 2013 a unor documente menționate în ordonanța de ridicare din 11 septembrie 2013 (f.d. 210, vol. III);

- titlul provizoriu eliberat la 12 aprilie 1994, înregistrat cu nr.76, privind punerea la dispoziție în baza art. 82 lui Rusu Matriona a unui teren cu suprafața de 0,30 ha (f.d. 211, vol. III);

- titlul provizoriu eliberat la 12 aprilie 1994, înregistrat cu nr.73, privind punerea la dispoziție în baza art. 82 lui Rusu Eudochia a unui teren cu suprafața de 0,15 ha (f.d. 212, vol. III);

- titlul provizoriu eliberat la 12 aprilie 1994, înregistrat cu nr.762, privind punerea la dispoziție în baza art. 82 lui Crețu Nicolae a unui teren cu suprafața de 0,30 ha (f.d. 213, vol. III);

- dublicatul titlului provizoriu eliberat la 05 ianuarie 2011, înregistrat cu nr.76, privind punerea la dispoziție în baza art.82 lui Rusu Valeriu a unui teren cu suprafața de 0,30 ha (f.d. 214, vol. III);

- procesul-verbal de examinare din 13 septembrie 2013 a titlurilor provizorii ridicate la 11 septembrie 2013 și 13 septembrie 2013 (f.d. 215-216, vol. III);

- ordonanța de recunoaștere în calitate de corp delict și de anexare la cauza penală din 13 septembrie 2013 a următoarelor documente: titlurile provizorii a lui Crețu Nicolae în 2 exemplare, Leca Petru, Gondiu Andrei, Rusu Valeriu, Rusu Matriona și Rusu Eudochia, examinate la 13.09.2013 (f.d. 217, vol. III);

- copiile unor extrase file din Registrul cadastral al deținătorilor de terenuri din s. Oxentea, r-1 Dubăsari (f.d. 01-32, vol. VI);

- copia Materialelor delimitării terenurilor proprietate publică în terenuri proprietate publică a Statului și terenuri proprietate publică a comunei Oxentea județul Chișinău (f.d. 33-48, vol. VI);

- copiile unor extrase file din Registrul gospodăriilor din s. Oxentea, r-1 Dubăsari (f.d. 51-65, vol. VI);

- copia certificatului de moștenitor testamentar din 12 decembrie 2006 privind moștenirea de către Rusu Valeriu a casei de locuit cu nr. cadastral xxxxxxxxx de la Rusu Matriona (f.d.71, vol.VI);

- testamentul din 18 iulie 2001, prin care Rusu Matriona i-a testat toată averea sa lui Rusu Valeriu (f.d.74, vol.VI).

Ce ține de episodul comiterii infracțiunii prevăzute de art. 42, 327 alin. (1) Cod penal, instanța de apel a stabilit că în perioada anilor 1990 în localitățile rurale s-a trecut la transmiterea în proprietate privată a loturilor de pe lângă casă (cota mică), modificare care a avut loc și în s. Oxentea, r. Dubăsari.

În acest context, instanța de apel a notat că conform filei extras de la pagina 89 a Registrului gospodăriilor în s. Oxentea, r. Dubăsari, pentru anii 1991-1994, gospodăria, menționată cu contul 76, era compusă din două persoane: Savin Timofei (capul familiei) și Russu Matriona, fapt care denotă că acestora urma să le fie atribuit un lot de pe lângă casă cu o suprafață de până la 0,3 ha, ambii având calitatea de coproprietari.

La fel, s-a indicat că potrivit copiei extras de la pagina 91 a Registrului gospodăriilor în s. Oxentea, r. Dubăsari, pentru anii 2002-2006, se atestă componența gospodăriei cu contul 79 ca fiind inițial compusă din Rusu Matriona, apoi după decesul ei de către Rusu Valeriu, suprafața acestuia constituie 0,3 ha, dintre care 0,05 ha teren pe lângă casă și 0,25 ha grădini în extravilan.

De asemenea, s-a reținut că conform extrasului din Registrul cadastral al s. Oxentea, r. Dubăsari se atestă înscrierea cu nr. 91, potrivit căreia pe numele lui Savin Timofei ar fi înscrisă o gospodărie cu suprafața de 0,3 ha, iar din Registrul cadastral pentru anii 1996-2002, potrivit copiei unei file extras, se conțin următoarele înscrieri: 1996 - Timofei Savin, contul nr.77, suprafața totală 0,3 ha, dintre care 0,05 ha teren pe lângă casă; 1997-2002 - Rusu Matriona. Astfel, instanța de apel a constatat că în Registrul cadastral pentru anii 2003-2007, se conțin următoarele înscrieri: 2003-2004 - Rusu Matriona, contul nr.79, suprafața totală 0,3 ha, dintre care 0,05 ha teren pe lângă casă; 2005-2007 - Rusu Valeriu, iar în Registrul cadastral pentru anii 2007-2010, se conțin următoarele înscrieri: 2007-2010 - Rusu Valeriu, contul 79, suprafața totală 0,3 ha, dintre care 0,05 ha teren pe lângă casă, 0,25 ha grădini; 2011 - Rusu Valeriu, aceleași date cu specificarea că suprafața grădinilor reprezenta (0,23 ha + 0,02 ha), dintre care 0,02 ha vin prin cerere de la numărul 596. În același Registru cadastral pentru anii 2011-2016, se conțin următoarele înscrieri: 2011-2015 - Rusu Valeriu, contul 85, suprafața totală 0,35 ha, dintre care (0,05 ha + 0,05 ha) teren pe lângă casă, 0,25 ha grădini.

Instanța de apel a identificat, că la data de 12 aprilie 1994 a fost întocmit Titlul provizoriu pe numele lui Rusu Eudochia, în care este menționat că acesteia i se atribuie 0,15 ha în baza art.82 pentru gospodărie, având contul nr.73, iar conform extrasului din Registrul cadastral al s. Oxentea, r. Dubăsari, se atestă înscrierea făcută cu nr.87, potrivit căreia pe numele lui Rusu Eudochia a fost înscrisă o gospodărie cu suprafața de 0,15 ha, deși în registrul cadastral pentru anii 1996-2002, se conțin înscrieri conform cărora în anul 1996 - Rusu Eudochia a obținut, cu contul nr.73, suprafața totală 0,15 ha, dintre care 0,04 ha teren pe lângă casă, 0,11 grădini; în perioada anilor 1997-1998 au fost înscrise pe numele lui Rusu Varvara, iar în perioada anilor 1999-2002, pe numele lui Rusu Valeriu au fost înregistrate 0,04 ha teren pe lângă casă, ulterior după măsurare 0,05 ha, iar 0,11 ha grădini se trec la numărul 284.

Totodată, instanța de apel a mai constatat și faptul, că la data de 18 iulie 2001, Rusu Matriona a semnat un testament prin care testează toată averea sa lui Rusu Valeriu, iar după decesul lui Rusu Matriona a fost eliberat certificatul de moștenitor testamentar, și anume la data de 12 decembrie 2006, conform căruia Rusu Valeriu, a moștenit casa de locuit cu numărul cadastral xxxxxxxxx de la Rusu Matriona, iar la data de 05 ianuarie 2011, a fost eliberat duplicatul titlului provizoriu, înregistrat cu nr.76, privind punerea la dispoziție în baza art. 82 Cod funciar, lui Rusu Valeriu a unui teren cu suprafața de 0,30 ha.

De asemenea, instanța de apel a mai stabilit, că la 16 martie 2011 a fost eliberat titlul provizoriu, înregistrat cu nr.76, privind punerea la dispoziție în baza art.82 lui Rusu Valeriu a unui teren cu suprafața de 0,32 ha, după care, la data de 22 martie 2011, a fost încheiat contractul de vânzare-cumpărare privind vânzarea de către Rusu Valeriu lui SC „Autoalternativa” SRL a 0,02 ari de teren la prețul de 20 000 lei.

În cazul de față, instanța de apel a menționat că de fapt, Rusu Matriona a întocmit testamentul conform căruia a testat inculpatului, Rusu Valeriu, terenul de pe lângă casa cu număr cadastral xxxxxxxxx, nu însă și terenurile-grădini.

În acest context, instanța de apel a indicat că acțiunile inculpaților, la caz, s-au manifestat nemijlocit prin întocmirea de către inculpatul Rusu Valeriu, a duplicatului titlului provizoriu, conform căruia este indicată suprafața terenului de 0,3 ha, deși urma să indice suprafața de 0,05 ha, indicată în certificatul de moștenitor, iar la rândul său inculpatul, Crețu Nicolae, în calitate de inginer cadastral și inculpata, Botnari Efimia, în calitate de secretar al Consiliului s.Oxentea, au semnat titlul vizat.

Totodată, instanța de apel a specificat că în baza unei simple cereri despre care s-a făcut mențiune în Registrul cadastral al deținătorilor de teren, nefiind însă posibil a stabili cu certitudine dacă o astfel de cerere a fost depusă, fără a fi întocmit în modul prevăzut de lege un contract de vânzare-cumpărare, schimb, sau donație,

adică în lipsa unui document justificativ, s-au trecut 0,02 ha de grădini de la o persoană neidentificată, conform celor relatate de către inculpatul Rusu Valeriu, de pe numele lui Rusu Lidia pe numele inculpatului Rusu Valeriu, fiindu-i deja eliberat la data de 16 martie 2011 un titlu provizoriu actualizat, asupra suprafeței de 0,32 ha.

Instanța de apel a atestat că acțiunile inculpaților nu s-au mărginit la aceste abateri, care însă depășesc gradul de gravitate corespunzător contravenției prevăzute de art. 312 Cod contravențional, după cum a conchis prima instanță, la data de 22 martie 2013, în lipsa unei decizii a consiliului local Oxentea, conform căreia să se atribuire un sector de teren separat, Primarul s. Oxentea, Rusu Valeriu, secretarul Consiliului local Oxentea, Botnari Efimia, și inginerul cadastral, Crețu Nicolae, au semnat titlul de autentificare a dreptului deținătorului de teren, prin care a fost recunoscut dreptul de proprietate al lui Rusu Valeriu asupra 0,02 ha agricol cu numărul cadastral xxxxxxxxxxxx, situat în extravilanul satului.

În viziunea instanței de apel, prima instanță neîntemeiat a conchis asupra lipsei unui careva prejudiciu cauzat Primăriei s. Oxentea, urmare a abuzului de serviciu, conform căruia să se atribuire un sector de teren separat, Primarul s. Oxentea, Rusu Valeriu, secretarul Consiliului local Oxentea, Botnari Efimia, și inginerul cadastral Crețu Nicolae, în contextul în care conform declarațiilor martorilor, Terente Serafim și Tataru Victor, au relatat că în cadrul unei ședințe a consiliului local, primarul Rusu Valeriu le-a explicat că compania „Moldcell”, solicită un teren de 0,02 ha pentru construcția unui retranslator (unei antene). Ulterior, au primit răspuns că compania „Moldcell” a refuzat să cumpere teren de la primărie, dorind să încheie tranzacție cu o persoană fizică, iar la o ședință a consiliului, Sîrghi Serafim l-a învinuit pe primar că și-a atribuit terenul ilegal și l-a vândut cu 25 000 lei, la ce Rusu Valeriu i-a răspuns că l-a vândut cu 20 000 lei.

Astfel, instanța de apel a respins ca fiind nefondată alegația și solicitarea avocatului, Pavlov Victor pe acest aspect.

În această ordine de idei, instanța de apel a notat că de către Rusu Valeriu, Botnari Efimia și Crețu Nicolae a fost săvârșit un abuz, adică introducerea în titlul de autentificare unele date fără existența unor documente justificative, precum și eliberarea titlului în lipsa unei decizii a consiliului de atribuire a unui sector de teren, acțiuni prin care a fost cauzat un prejudiciu material s. Oxentea, r-1 Dubăsari.

Totodată, s-a notat pe parcursul cercetării judecătorești că s-a demonstrat, că compania de telefonie mobilă, inițial a avut intenția de a încheia contractul de vânzare-cumpărare a unui teren anume cu Primăria s. Oxentea, iar urmare a intervenției inculpatului Rusu Valeriu, s-a constatat că compania de telefonie mobilă a refuzat încheierea unui contract de vânzare-cumpărare a terenului, anume pe motivul încheierii contractului de vânzare-cumpărare a terenului cu inculpatul Rusu Valeriu, urmare la ce Primăria s. Oxentea a fost prejudiciată cu o sumă de 20000 lei,

bani care puteau fi obținuți în calitate de profit de către Primăria s. Oxentea, de pe urma înstrăinării unui teren.

Instanța de apel a relevat că, deși inculpatul Rusu Valeriu avea dreptul, ca efect al moștenirii lăsate de Rusu Matriona, asupra 0,25 ha teren sub formă de grădini și livezi, însă dreptul dat a fost realizat de către inculpat urmare a abuzului de serviciu, cu atât mai mult că chiar dacă autoritatea locală avea obligația de a-i atribui 0,25 ha lui Rusu Valeriu după perfectarea tuturor documentelor, evident că fără cei 0,02 ha deja repartizați, fapt care denotă că patrimoniul s. Oxentea, r. Dubăsari a suferit modificări prin atribuirea sectorului de teren în lipsa deciziei consiliului local Oxentea.

La fel, instanța de apel a notat că confirmativ comiterii infracțiunii prevăzute de art. 42, art. 327 alin. (1) Cod penal, servește și copia titlului provizoriu eliberat la data de 16 martie 2011, înregistrat cu nr.76, privind punerea la dispoziție în baza art. 82 Cod funciar al RM, lui Rusu Valeriu a unui teren cu suprafața de 0,02 ha, dar și copia contractului de vânzare-cumpărare din 22 martie 2011, privind vânzarea de către Rusu Valeriu lui SC „Autoalternativa” SRL a 0,02 ha de teren la prețul de 20000 lei.

Prin urmare, instanța de apel a conchis că concluzia primei instanțe, precum că acțiunile inculpaților Rusu Valeriu, Botnari Efimia și Crețu Nicolae constituie contravenția prevăzută de art. 312 Cod contravențional, este pripită, în situația în care prima instanță nu a ținut cont de faptul că acțiunile inculpaților au depășit gradul de gravitate al faptei, nemijlocit prin semnarea titlului pe numele inculpatului, Rusu Valeriu, și înstrăinarea acestuia, cât și prin faptul că urmare a acestor acțiuni, Primăriei s. Oxentea, i s-a cauzat un prejudiciu material în proporții considerabile.

Totodată, instanța de apel a indicat că prin Hotărârea nr. 33 din 7 decembrie 2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolele 327 alin. (1) și 361 alin. (2) lit. d) din Codul penal (abuzul de putere sau abuzul de serviciu), inter alia, a fost declarat neconstituțional textul „*intereselor publice sau*” din alineatul (1) al articolului 327 din Codul penal. În egală măsură, Curtea Constituțională a decis că textul „*a situației de serviciu*” din alineatul (1) al articolului 327 Cod penal este constituțional în măsura în care se referă la atribuțiile de serviciu acordate prin lege.

Prin urmare, în speță, instanța de apel a constatat că, în sarcina inculpaților nu s-a reținut că aceștia ar fi cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice, ci din contra, s-a stabilit că prin acțiunile sale, inculpații au cauzat daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor juridice, mai exact, bugetului local al s. Oxentea și în același timp, s-a stabilit cert că prin acțiunile sale, făptuitorii au folosit situația de serviciu în contextul atribuțiilor de serviciu acordate prin lege.

Astfel, instanța de apel a concluzionat că declararea neconstituțională a textului „intereselor publice sau” din alineatul (1) al articolului 327 din Codul penal nu are repercusiuni asupra calificării juridice din prezenta speță.

Ce ține de învinuirea de săvârșire a infracțiunii prevăzute de art. 328 alin. (1) Cod penal, instanța de apel a notat, că obiectul acestei infracțiuni comise de inculpații Rusu Valeriu, Crețu Nicolae îl constituie terenul pentru grădină cu suprafața de 0,0998 ha cu numărul cadastral xxxxxxxxxxxx, repartizat lui Crețu Nicolae, terenul pentru grădină cu suprafața de 0,0998 ha cu numărul cadastral xxxxxxxx repartizat lui Leca Petru și terenul pentru grădină cu suprafața de 0,1696 ha cu numărul cadastral xxxxxxxxxxxx repartizat lui Gondiu Andrei, terenuri, care au fost repartizate persoanelor respective prin încălcarea art. 2 și art. 4 al Legii nr. 91 din 05 aprilie 2007, fără acordul Agenției „Apele Moldovei”.

De asemenea, instanța de apel a menționat că de fapt victimă a infracțiunii de caz, corect a fost recunoscută Agenția „Apele Moldovei”, în proprietatea căreia s-au aflat terenurile din apropierea albiei râului Nistru.

Totodată, instanța de apel a considerat că fapta prejudiciabilă de depășire a atribuțiilor de serviciu, s-a realizat de către inculpați anume prin încălcarea art. 2 și art. 4 al Legii nr. 91 din 05 aprilie 2007, fără acordul Agenției „Apele Moldovei”, la data de 28 august 2010, fiind semnate Titlurile de autentificare a dreptului deținătorului de teren pe numele lui Crețu Nicolae, Leca Petru și Gondiu Andrei, în care au fost introduse date denaturate.

Instanța de apel, a notat că în speță de către inculpați nu au fost respectate prevederile din art. 2 alin. (1) a Legii nr. 91 din 05.04.2007 privind terenurile și delimitarea lor, art. 11, 65, 70 Cod funciar al RM, pct. 9 al Regulamentului cu privire la conținutul documentației cadastrului funciar, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 24 din 11.01.1994, fapt ce s-a probat și prin declarațiile reprezentantului părții vătămate, Agenția „Apele Moldovei”, Cebotari Valeriu, reprezentantul părții vătămate, Consiliul local Oxentea, Isac Sergiu martorilor audiați, Gondiu Andrei, Terente Serafim, Tataru Victor, Driga Valeriu, pe parcursul cercetării judecătorești.

La fel, instanța de apel a reținut că dispoziția art. 328 alin. (1) Cod penal, raportată la circumstanțele de fapt stabilite în coroborare cu probatoriul cercetat, în perioada anului 1991, inculpatul Crețu Nicolae, împreună cu soția nu aveau o gospodărie separată, ci erau luați la evidență în gospodăria tatălui, Crețu Serafim, fapt ce denotă că acestora nu le putea fi atribuit terenul vizat, prin decizia din data de 11 noiembrie 1992 dacă nu aveau gospodăria lor, însă, deja în 1993 se observă că în registrul cadastral atât Crețu Serafim, cât și Crețu Nicolae figurau cu câte 0,3 ha separat.

În aceeași ordine de idei, instanța de apel a remarcat că din înscrierile efectuate în registrele gospodăriilor și cadastrale (funciar) al primăriei s. Oxentea s-a constatat

clar că inculpatul Crețu Nicolae, anterior a beneficiat de alte suprafețe de teren, iar careva acte justificative care să ateste corectitudinea înscrierilor efectuate în registre, nu au fost prezentate, inclusiv în privința lui Leca Petru s-au atestat aceleași circumstanțe care rezultă din înscrierile efectuate în registrele gospodăriilor și cadastrale (funciar) al Primăriei s. Oxentea, iar careva acte justificative, care să confirme corectitudinea înscrierilor efectuate în registre, de către părți nu au fost prezentate.

Instanța de apel a respins alegațiile din apel, precum că harta cadastrală a s. Ustia, r. Dubăsari, nu ar fi valabilă, deoarece ea a fost elaborată în baza Legii nr. 981 din 11 mai 2000 privind terenurile proprietate publică și delimitarea lor, care ulterior a fost declarată neconstituțională, iar odată cu declararea neconstituționalității a legii ar fi fost declarate nule și toate actele juridice întocmite în baza ei, instanța de apel specificând în acest sens că obligativitatea elaborării hărților cadastrale, precum și conținutul acestora au fost reglementate cu mult înainte de adoptarea Legii 981/2000 ulterior declarate neconstituționale, iar anularea legii în cauză nicidecum nu putea afecta valabilitatea hărților cadastrale, mai mult că hărțile cadastrale ale fiecărei localități erau întocmite reieșind din starea de fapt existentă în unitatea administrativ-teritorială, adică având la bază regimul juridic al terenurilor constituind fondul funciar.

Instanța de apel a menționat că din prevederile legale de referință, rezultă că terenurile din fâșia de protecție a râurilor sunt proprietate publică a statului, inalienabile, imprescriptibile, insesizabile, pot fi folosite doar în strictă conformitate cu legea și orice act juridic, prin care se încalcă aceste prevederi este lovit de nulitate absolută, iar în cazul râului Nistru fâșia de protecție reprezintă 100 de metri în extravilanul localităților, în intravilanul localităților mărimea fâșiei se stabilește prin decizia consiliilor locale. Respectiv, în extravilanul localităților fâșia de 100 metri, începând cu limita obișnuită a curgerii râului, reprezintă proprietate publică a statului, indiferent de faptul dacă a fost delimitată sau nu în natură, iar autoritățile locale nu pot dispune de aceste terenuri. Totodată, în caz de existență a unor divergențe în ce privește hotarul dintre fâșia de protecție și terenurile proprietate a unității administrativ-teritoriale pot fi adoptate careva acte juridice doar după delimitarea în natură a terenurilor, astfel încât să fie exclusă orice suprapunere.

Instanța de apel a respins și argumentul avocatului, precum că *instanța folosește în sentința sa așa sintagma ca „albia normală a râului Nistru” fără a face o specificație și a indica concret unde începe și unde se sfârșește fișia de protecție*, menționând că conform Registrului terenurilor proprietate publică a unităților administrativ-teritoriale după categoriile de terenuri s. Oxentea, r. Dubăsari, este indicată zona cadastrală 3841 și zona cadastrală 3841. Mai mult, prin decizia nr.1-1 din 18 ianuarie 2002 a Consiliului local Oxentea cu privire la aprobarea materialelor

de delimitare a terenurilor proprietate publică, a fost elaborată și harta cadastrală a s. Oxentea, r. Dubăsari, și pe această hartă cadastrală sunt marcate terenurile proprietate publică a statului anume sectorul cadastral 119, care reprezintă partea vestică a albiei obișnuite a râului Nistru, parte componentă a unității administrative-teritoriale Oxentea. Totodată, sectorul 119 la est se mărginește cu sectorul 107 care este fond silvic, proprietate publică a statului și cu sectorul 100, compus atât din terenuri proprietate privată, cât și proprietate publică a statului și unității administrative-teritoriale. În partea de sud-est a sectorului 100, se mărginește cu sectorul 119 conturul 29, colorat în galben. Potrivit Registrului menționat supra, conturul 29 reprezintă anume fâșia de protecție a râului Nistru, având dimensiunea de 100 de metri de la cursul râului. Harta cadastrală întocmită are scara de 1 la 10000, adică un cm reprezintă 100 m. Verificând pe hartă fâșia de protecție se observă că ea e reprodusă grafic anume având dimensiunea de circa 01 cm.

Cu referire nemijlocită la amplasarea terenurilor cu nr. cadastrale xxxxxxxxxxx, xxxxxxxxxxx, xxxxxxxxxxx, dosarele cadastrale ale bunurilor respective, s-a notat că ele se suprapun cu fâșia de protecție a râului Nistru, adică parțial se află pe terenuri care reprezintă proprietatea publică a statului.

În același context, instanța de apel a reținut și declarațiile martorului Driga Valeriu, care fiind audiat în ședința primei instanțe, a declarat că activând în calitate de colaborator al OCT Dubăsari, s-a ocupat cu pregătirea documentației necesare pentru eliberarea titlurilor, harta cadastrală a s. Oxentea, r. Dubăsari, coincide cu cea din baza lor de date. Verificând planul geometric, a observat o eventuală suprapunere, însă nu i-a atras atenție și s-a bazat doar pe explicațiile lui Crețu Nicolae, care a relatat că totul este în regulă și nu e nici o problemă.

Cu referire la alegațiile părții apărării, precum că la data înregistrării dreptului de proprietate de către Gondiu Andrei, Leca Petru și Crețu Nicolae, delimitarea terenurilor publice și anume, zona riverană nu a fost efectuată, mai mult, această delimitare nu a fost efectuată nici la ziua de astăzi, ca urmare a acestui fapt înregistrarea a avut loc perfect legal, instanța de apel le-a respins ca fiind nefondate notificând că, conform dosarelor cadastrale xxxxxxxxxxx, xxxxxxxxxxx, xxxxxxxxxxx se constată că toate dosarele cadastrale, la ultima filă, conțin planurile cadastrale (geometrice), iar în partea dreaptă sus a planurilor cadastrale, sub sintagma „amplasarea bunului”, sunt reproduse grafic, în miniatură, terenurile împreună cu cel cu care se mărginesc. Tot în această reproducere grafică se observă două linii paralele, cea din stânga intersectând, aproape perpendicular, terenurile în cauză. Aceste două linii și reprezintă fâșia de protecție, ele regăsindu-se în aceste planuri geometrice, deoarece în baza de date de la cadastru în acel moment deja se regăsea informația cu privire la fâșia de protecție, fapt care confirmă atribuirea unor sectoare de teren care parțial se regăsesc în fâșia de protecție a râului Nistru.

În aceeași ordine de idei, au fost respinse și argumentele avocatului Pavlov Victor, cu privire la faptul că instanța nu s-a expus asupra argumentului apărării cu privire la sesizarea din 08.11.2013, prin care Gondiu Andrei, unul din proprietarii terenurilor din cadrul prezentului dosar, a depus un demers în adresa Centrului Național Anticorupție, asupra legalității atribuirii în proprietate a terenurilor aflate în imediata vecinătate cu terenul său, deținute de către Tataru Ruslan, Ilev Petru, Tataru Victor, care vizual și în fapt au aceeași situație juridică, adică se află în același masiv, în același rând și aparent la fel sunt amplasate în fișia riverană, iar în acest sens, instanța de apel a invocat prevederile art. 325 Cod de procedură penală și a menționat că instanța de judecată examinează cauza penală în limitele învinuirii formulate de către procuror și doar în privința persoanelor puse sub învinuire, fiind inadmisibilă depășirea limitelor învinuirii, cât și condamnarea altor persoane, astfel că este de competența organului de urmărire penală de a se expune pe marginea acestor încălcări.

Instanța de apel a respins și alegațiile avocatului în numele inculpatului Rusu Valeriu, precum că *acestuia i s-au incriminat faptele comise din anii 1992 -2004, deși a început să activeze în calitate de Primar al s. Oxentea din anul 2007*, indicând că s-a constatat că inculpatul, Rusu Valeriu, a comis infracțiunile prevăzute de art.42, art. 327 și art. 42, art. 327 alin. (1) Cod penal, în perioada anilor 2010-2012, în perioada exercitării de către acesta a mandatului de Primar al s. Oxentea, r. Dubăsari.

Totodată, instanța de apel a concluzionat că prin acțiunile inculpaților au fost cauzate daune în proporții considerabile drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor juridice și anume bugetului local a s. Oxentea, suma prejudiciului total pentru toate trei terenuri constituind suma de 15362,53 lei.

De asemenea, instanța de apel a reținut că infracțiunile săvârșite de inculpați fac parte din categoria infracțiunilor ușoare și mai puțin grave, fiind comise pe parcursul lunii august 2010 – parcursul anului 2011, iar până la rămânerea definitivă a hotărârii instanței de judecată au trecut 2 și respectiv 5 ani, motiv din care instanța de apel a conchis că în speță sunt aplicabile prevederile art. 60 alin. (1) Cod penal.

7. Decizia instanței de apel este atacată cu recurs ordinar de către:

7.1. Avocatul Pavlov Victor în numele inculpatului Crețu Nicolae, care indică temeiurile de recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 12) Cod de procedură penală și solicită casarea sentinței primei instanțe și a deciziei instanței de apel, cu rejudecarea cauzei și pronunțarea unei sentințe de achitare în privința inculpatului Crețu Nicolae.

În argumentarea recursului, recurentul invocă că:

- instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori

motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt, care a afectat soluția instanței;

- nu au fost întrunite elementele infracțiunii;
- faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită;

- pe episodul comiterii infracțiunii prevăzute la art. 42, 327 alin. (1) Cod penal incriminat lui Crețu Nicolae - abuzul de serviciu în interese materiale, instanța de apel nu a argumentat pe deplin decizia de recunoaștere a vinovăției inculpatului, or latura subiectivă a infracțiunii specificate la art. 327 alin. (1) Cod penal se caracterizează prin intenție directă sau indirectă. Motivul infracțiunii în cauză are caracter special. După caz, acesta se exprimă în: 1) interesul material; 2) alte interese personale, însă în învinuirea adusă lui Crețu Nicolae nu este probat interesul material sau personal nu este probat acel interes material sau personal de care a beneficiat ultimul;

- pe episodul comiterii infracțiunii prevăzute la art. 42, 328 alin. 1 Cod penal incriminat lui Crețu Nicolae - depășirea atribuțiilor de serviciu. Potrivit Legii 440 din 27.04.1995 cu privire la zonele și fâșiile de protecție a apelor râurilor și bazinelor de apă, dimensiunea fâșiei riverane a râului Nistru este de 100 metri. Pentru a delimita aceste fâșii și pentru a stabili hotarele zonelor riverane la data de 11.05.2000 a fost adoptată Legea nr. 981, privind terenurile proprietate publică și delimitarea lor. Potrivit art. 5 al legii precitate din terenuri publice ale statului fac parte și, „*terenurile zonelor de protecție a apelor și zonelor sanitare, conform datelor cadastrurilor respective*”. În temeiul acestei legi și a unui șir întreg de hotărâri ale Guvernului, inclusiv HG nr. 837 din 14.08.2001 au fost elaborate hărțile cadastrale, inclusive Harta cadastrală de bază a s. Oxentea, r. Dubăsari, aprobată prin Decizia Consiliului local Oxentea nr. 11 din 08.01.2002. Toată învinuirea este bazată anume pe această hartă și pe datele de pe portalul www.geoportal.md;

- prin decizia Curții Constituționale nr. 12 din 21.04.2005, pentru controlul constituționalității unor dispoziții legale și normative privind terenurile proprietate publică și delimitarea lor, au fost declarate neconstituționale Legea nr. 981 din 11.05.2000 și un șir întreg de hotărâri de Guvern, printre care și HG nr. 837 din 14.08.2001, care au fost ulterior abrogate la 20.10.2005 și respectiv, 03.10.2005. Ca urmare a acestei hotărâri și a abrogării actelor normative sus menționate, toate actele subsecvente nu mai pot produce efecte juridice. Deci, Harta cadastrală de bază a s. Oxentea, r. Dubăsari la fel nu mai poate servi drept temei de probă în careva cauze civile și, cu atât mai mult, penale, ea fiind utilizată în continuare doar în scopuri informative;

- deși în actul de învinuire este indicat precum că au fost încălcate prevederile Legii nr. 91 din 05.04.2007, această lege a fost adoptată la 05.04.2007, însă în fapt

ea nu a fost pusă în aplicare nici în prezent, în special ce ține de terenurile din zonele și fâșiile de protecție a apelor și râurilor;

- la dosar lipsesc careva probe ce ar atesta transmiterea în posesie a terenurilor din fâșia riverană a râului Nistru în perimetrul s. Oxentea, mai mult ca atât, un astfel de act nu există pe toată lungimea râului Nistru, acest fapt a fost confirmat în ședința de judecată și de reprezentantul Agenției „Apele Moldovei”, care a declarat că: *"până la momentul de față, din lipsa surselor financiare la bugetul de stat, nu au fost efectuate delimitarea terenurilor proprietate publică, nu au fost elaborate planurile cadastrale și în Registrul bunurilor imobile nu sunt trecute careva loturi de teren din zona de protecție a râului Nistru, și în special pe teritoriul s. Oxentea."*. Declarații ce au fost confirmate de specialistul din cadrul Agenției relații funciare și cadastru, Ciobanu Vladimir;

- la 29.12.2007 a fost adoptată Hotărârea Guvernului nr. 1528 despre aprobarea Regulamentului de delimitare a terenurilor proprietate publică, iar în anul 2010 a fost elaborată Instrucțiunea cu privire la efectuarea lucrărilor cadastrale de delimitare a terenurilor proprietate publică și înregistrarea lor în Registrul bunurilor imobile, dar și aceste acte normative nu au fost puse în aplicare;

- atât reprezentantul Agenției „Apele Moldovei”, atât și procurorul fac referire la datele de pe portalul www.geoportal.md, însă această informație nu este confirmată prin nici un act normativ, iar din informația plasată pe acest site nu se poate cu certitudine de constatat linia de delimitare a zonei de 100 metri, adică unde ea începe și unde ea se termină;

- la data înregistrării dreptului de proprietate de către Gondiu Andrei, Leca Petru și Crețu Nicolae, delimitarea terenurilor publice și anume, zona riverană nu a fost efectuată, mai mult, această delimitare nu a fost efectuată nici la ziua de astăzi, astfel înregistrarea a avut loc perfect legal, nu a fost încălcată nici o normă legală și, mai mult, nu a fost comisă nici o infracțiune;

- din declarațiile martorului Driga Valeriu, registratorul OCT Dubăsari, rezultă că nici în baza de date deținută de Oficiul Cadastral nu este înregistrată proprietatea statului, în speță, nu este indicat cu certitudine hotarul acestei fâșii riverane și ca urmare nu este posibil de a răspunde cert la întrebarea, sunt amplasate loturile litigioase în fâșia riverană sau nu, dacă da în ce măsură, or răspunsul la întrebarea dată este unul foarte important pentru învinuirea adusă inculpaților;

- instanța folosește în sentința sa așa sintagma ca albia normală a râului Nistru fără a face o specificație și a indica concret unde începe și unde se sfârșește fâșia de protecție;

- fâșia riverană nu este delimitată, în registrul bunurilor imobile nu este trecut dreptul de proprietate după stat sau alte persoane, nu este stabilit hotarul zonei de protecție;

- loturile de teren cu codurile cadastrale xxxxxxxx, xxxxxxxx, xxxxxxxx, au fost transmise spre împrăștiere perfect legal, deoarece ele se aflau în masivul destinat pentru împrăștiere, adoptat prin decizia nr. 11 din 12.11.1992, fâșia riverană nu a fost delimitată, deci nu există hotarul de delimitare și nu e posibil de stabilit se află aceste terenuri în fâșia riverană sau nu, dacă da în ce măsură, mai mult, Legea nr. 91 din 05.04.2007 privind terenurile proprietate publică și delimitarea lor, la art. 9 alin. 31, expres reglementează cazurile de suprapunere a terenurilor proprietate publică a statului cu cele proprietate privată;

- nu poate fi adusă drept învinuire inculpaților introducerea în Titlurile de autentificare a deținătorilor de teren a datelor denaturate, or aceasta nu corespunde realității, mai mult, s-a stabilit că introducerea și verificarea informației cu privire la punctele de reper și hotarele terenurilor intră în obligațiile Oficiului Cadastral și anume ei perfectează proiectul Titlului, cu datele și coordonatele terenului, iar secretarul consiliului, inginerul cadastral și primarul satului doar semnează aceste titluri și în cazul dacă apăreau careva dubii, oficiul cadastral era obligat să solicite informații suplimentare ori de la inginerul cadastral, ori de alte organe specializate;

- instanța nu s-a expus pe argumentul apărării cu privire la sesizarea din 08.11.2013, prin care Gondiu Andrei, unul din proprietarii terenurilor din cadrul prezentului dosar, a depus un demers în adresa Centrului Național Anticorupție, asupra legalității atribuirii în proprietate a terenurilor aflate în imediata vecinătate cu terenul său, deținute de către Tataru Ruslan, Ilev Petru, Tataru Victor, care vizual și în fapt au aceeași situație juridică;

- nu este clară în speță determinarea proporțiilor considerabile, nefiind posibil de stabilit care a fost întinderea prejudiciului cauzat statului.

7.2. La 28 iunie 2019, prin intermediul poștei electronice, apoi la 08 iulie 2019 prezentat în original, Avocatul Bot Alexandru în numele inculpatului Rusu Valeriu, care indică temeiurile de recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 14) Cod de procedură penală și solicită casarea sentinței primei instanțe și a deciziei instanței de apel, cu dispunerea achitării inculpatului Rusu Valeriu de sub învinuirea imputată.

În argumentarea recursului, recurentul invocă că:

- hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția;

- Curtea Constituțională a recunoscut neconstituțională prevederea legii aplicate în cauza respectivă;

- pronunțarea publică a Deciziei din 05.03.2019, a fost de nenumărate ori amânată pentru: 04.04.2019, 18.04.2019 și, respectiv, 19.04.2019. Or, nici la data de 19.04.2019, părților nu le-a fost înmănat textul redactat al Deciziei Curții de Apel Chișinău din 05.03.2019, acesta fiind remis prin poștă abia la data de 18.06.2019. Pe site-ul Curții de Apel Chișinău: <https://cac.instante.iustice.md/>. textul Deciziei

Curții de Apel Chișinău din 05.03.2019 a fost publicat abia la data de 29.05.2019, în variantă depersonalizată și în versiune de ciornă;

- pentru consumarea infracțiunii prevăzute de art. 349 alin. (1¹) Cod penal, este determinant motivul faptei infracționale și anume ca acțiunile prejudiciale să fie promovate în interesul celui care aplică violența sau în interesul unei alte persoane. La caz, însă ambele părți vătămate Șargu Mariana și Bătrâncea Lucia declară că recurentul le-ar fi agresat în momentul în care documentau comerțul ilegal de pește promovat de către un cetățean, despre care acuzarea a reușit să stabilească doar că deținea un minibuz de culoare albă. Respectiv, în condițiile care la caz ar exista probe suficiente că recurentul le-ar fi agresat pe Șargu Mariana și Bătrâncea Lucia, aceste acțiuni, pentru a atrage răspunderea penală în baza art. 349 alin. (1¹) Cod penal, urmau a fi motivate de apărarea (protejarea) unor interese proprii sau ale unui terț, în circumstanța în care recurentul nu practică activitate de comercializare a peștelui și nici nu beneficiază direct sau indirect dintr-o asemenea activitate, gestionată de careva terți este evident că respectivele acțiuni, dacă ar fi fost demonstrate, nu erau promovate în interesul personal al recurentului;

- este vădit contradictorie rațiunea instanței de a decide condamnarea conform art. 349 alin. (1¹) Cod penal, în circumstanța în care însăși părțile vătămate afirmă că respectivul terț, în interesele căruia recurentul ar fi aplicat violența contra lor, a fost inițial agresat fizic chiar de recurent;

- nici latura obiectivă a infracțiunii nu poate fi dovedită în condițiile în care leziunile corporale, generale de violența nepericuloasă pentru viață nu au fost documentate prin nici un act medical pertinent, rezumându-se la simpla declarație a părților vătămate, contrar prevederilor art. 97 pct. 2) Cod de procedură penală, ce prevede că existența, caracterul și gradul leziunilor corporale în cauzele penale se constată numai prin raportul expertizei medico-legale;

- probele acuzării se rezumă la declarațiile părților vătămate și a 2 martori care sunt șoferul de serviciu al părților vătămate (Soltan Ion) și șeful postului de poliție din s. Oxentea (Chirilov Veaceslav), care a și documentat inițial respectivul caz. Or, martorul Chirilov Veaceslav nici nu poate fi audiat în respectiva calitate în condițiile în care personal declară că nu a participat la desfășurarea conflictului, mărturiile acestuia fiind doar o reproducere a declarațiilor preluate de la părțile vătămate, el fiind agentul constatator care a decis remiterea materialelor către urmărirea penală. Astfel, art. 90 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede clar că în calitate de martori pot fi citate persoane care posedă informații cu privire la vreo circumstanță care urmează să fie constatată în cauză;

- instanța de apel nu a corectat erorile depistate prin decizia din 12 iunie 2018 a Colegiul penal lărgit a Curții Supreme de Justiție;

- pe învinuirea de comiterea a infracțiunilor prevăzute de art. 327 alin. (2) lit. b), 328 alin. (3) lit. b) Cod penal, prin Hotărârea Curții Constituționale nr.33 din 7 decembrie 2017 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolele 327 alin. (1) și 361 alin. (2) lit. d) din Codul penal, cât și prin Hotărârea Curții Constituționale din 27.06.2017 sintagma „*interese publice*” a fost decriminalizată;

- la 27 iunie 2017 Curtea Constituțională a pronunțat Hotărârea nr. 22 privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi ale articolului 328 alineatul (1) din Codul penal al Republicii Moldova nr. nr. 985-XV din 18 aprilie 2002. Prin această Hotărâre, Curtea a declarat neconstituțional textul „*intereselor publice sau*” din alineatul (1) al articolului 328 din Codul penal. Curtea a observat că art. 328 alin. (1) din Codul penal, prevăzând o infracțiune materială, include „*interesul public*” în urmările prejudiciabile ale acesteia;

- deși în decizia instanței de recurs ordinar din 12.06.2018, se face mențiune cu privire la aceste hotărâri a Curții Constituționale, instanța de apel nu a luat în considerare aceste constatări.

8. La recursurile ordinare declarate, în conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, a depus referință procurorul care pledează pentru inadmisibilitatea acestora, a avocatul Pavlov Victor în numele inculpatului Crețu Nicolae ca fiind vădit neîntemeiat, iar a avocatului Bot Alexandru în numele inculpatului Rusu Valeriu, ca fiind declarat peste termen.

9. Cu referire la recursul ordinar declarat de avocatul Pavlov Victor în numele inculpatului Crețu Nicolae:

Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal conchide că acesta este inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat din următoarele considerente.

În speță se constată că recurentul s-a conformat prevederilor art. 422 Cod de procedură penală și a declarat recursul ordinar în termen.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul declarat este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent. Or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

La caz, se reține că recurentul invocă prezența temeiurilor de recurs prevăzute de art. 427 alin. (1) pct. 6), 8), 12) Cod de procedură penală, și anume cazurile când: *„instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel, hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția ori motivarea soluției contrazice dispozitivul hotărârii sau acesta este expus neclar, sau instanța a admis o eroare gravă de fapt care a afectat soluția, nu au fost întrunite elementele infracțiunii și faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită”*.

Verificând legalitatea hotărârii atacate sub aceste aspecte, Colegiul penal reține că temeiurile invocate de recurent și motivele specificate în susținerea acestora, nu s-au confirmat în urma cercetării materialelor cauzei, din următoarele considerente.

În privința temeiului de recurs invocat de recurent, prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, Colegiul penal constată că nu și-a găsit confirmarea în urma cercetării materialelor cauzei, nefiind identificate careva circumstanțe care ar justifica incidența acestui temei sub aspectele specificate de recurent, dat fiind faptul că, instanța de apel la judecarea apelului și adoptarea deciziei a respectat prevederile art. 414 alin. (1), (5), 417 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, s-a expus detaliat și argumentat asupra motivelor relevante invocate în apel, fiind redate clar motivele pe care se întemeiază soluția instanței de apel, în baza cumulului de probe, cercetate, verificate și apreciate just prin prisma prevederilor art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității lor, iar toate probele în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, soluția instanței de apel nefiind afectată de o eroare gravă de fapt sau de drept, motivarea soluției fiind în corespundere cu dispozitivul hotărârii, care este expus clar, iar de către instanța de recurs ordinar nu sunt identificate temeiuri de a interveni în decizia instanței de apel sub aspectele contestate, or decizia instanței de apel este legală și întemeiată.

De asemenea, ce ține de argumentele recurentului descrise în cererea de recurs și în pct. 7.1. a prezentei decizii, prin care acesta își manifestă dezacordul cu aprecierea probelor de către instanța de apel, în urma căruia s-a reținut vinovăția inculpatului Crețu Nicolae în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 42, 327 alin. (1) și 42, 328 alin. (1) Cod penal, Colegiul penal reține că nu pot fi acceptate, din considerentul că asemenea critici de apreciere a probelor nu constituie temeiuri de recurs, reprezentând doar opinia subiectivă a recurentului, or, conform prevederilor art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept esențiale comise de instanțele de fond și de apel.

Astfel, instanța de recurs ordinar nu dă o nouă apreciere probelor administrate la speța dată, ce este de competența exclusivă a primei instanțe și a instanței de apel,

iar instanța de recurs ca instanță ierarhic superioară, examinează cauza doar sub aspectul prezenței erorilor de drept comise de prima instanță și cea de apel la judecarea cauzei, ce în speță nu au fost identificate. Or, se atestă că atât prima instanță cât și instanța de apel au apreciat probele prin prisma cerințelor stipulate în art. 101 Cod de procedură penală, expunându-se în sentință și în decizia instanței de apel cu privire la motivele respingerii probelor părții apărării și acceptării probelor prezentate de partea acuzării, respectând rigorile dictate de principiul contradictorialității stipulat în art. 24 Cod de procedură penală.

La fel, din conținutul recursului ordinar declarat, reiese că recurentul face o proprie apreciere a probelor în temeiul cărora prima instanță și instanța de apel și-a întemeiat soluția de condamnare a inculpatului Crețu Nicolae, argumentându-și astfel propria versiune privind circumstanțele cauzei, menționând că faptele săvârșite de către inculpatul Crețu Nicolae nu întrunesc elementele infracțiunilor prevăzute de art. 42, 327 alin. (1) și 42, 328 alin. (1) Cod penal și că în demonstrarea învinuirii nu au fost administrate careva probe, sub acest aspect acesta invocând și temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 8) Cod de procedură penală, iar instanța de recurs ordinar la acest capitol notează că nu poate fi acceptată această versiune, or aceasta contravine constatărilor corecte a instanței de apel în prezenta speță, care a stabilit cu certitudine prezența elementelor constitutive a infracțiunilor prevăzute de art. 42, 327 alin. (1) și 42, 328 alin. (1) Cod penal, în acțiunile inculpatului Crețu Nicolae (f.d. 95-110, vol. XI), concluzii întemeiate just pe cumulumul de probe descris și apreciat de instanța de apel în decizia sa, acceptate și însușite de instanța de recurs ordinar.

Totodată, Colegiul penal atestă că deși recurentul indică temeiul pentru recurs prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 12) Cod de procedură penală, - *că faptei săvârșite i s-a dat o încadrare juridică greșită*, însă în conținutul recursului rezultă că acesta nu specifică nici un argument în susținerea acestui temei de recurs, iar instanța de recurs verificând materialele cauzei prin prisma acestui aspect, nu a identificat nici o circumstanță ce ar demonstra incidența temeiului de recurs menționat.

Mai mult, Colegiul penal conchide că motivele invocate de recurent în cererea de recurs, descrise în pct. 7.1. a prezentei decizii, sunt similare cu cele invocate de de către acesta în apel, în privința cărora instanța de apel în decizia sa (f.d. 95-110, vol. XI) s-a expus motivat, iar temeiuri de a pune la îndoială veridicitatea argumentelor instanței de apel în motivarea soluției sale pe aspectele contestate nu se identifică, or instanța de apel s-a expus în decizia sa, detaliat și argumentat asupra fiecărei probe prezentate și chestiunilor esențiale invocate în apelul declarat de avocatul Pavlov Victor, iar motivarea din decizia acesteia, în virtutea corectitudinii ei și pentru a evita repetări inutile, instanța de recurs ordinar o acceptă și o însușește, fapt ce vine în corespundere cu jurisprudența CtEDO, care în pct. 37 a hotărârii sale

în cauza *Albert vs. România* din 16.02.2010, statuează că art. 6 §1 din CEDO, deși obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument (*Van de Hurk vs Olanda*, 19 aprilie 1994, pct. 61), cu toate acestea noțiunea de proces echitabil necesită ca o instanță internă, fie prin însușirea motivelor furnizate de o instanță inferioară, fie prin alt mod, să fi examinat chestiunile esențiale supuse atenției sale.

În consecință, Colegiul penal nu a constatat prezența erorilor de drept invocate de recurent ce ar fi afectat hotărârile atacate sub aspectele contestate, deoarece soluția adoptată de către instanța de apel este legală și întemeiată, urmând a fi menținută, iar recursul declarat este inadmisibil, fiind vădit neîntemeiat.

9.1. Cu referire la recursul ordinar declarat de avocatul Bot Alexandru în numele inculpatului Rusu Valeriu:

Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat, în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal constată că acesta este inadmisibil, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, hotărârile instanței de apel pot fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel doar în cazurile stipulate în acest articol.

Conform art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul este declarat peste termen.

În conformitate cu art. 422 Cod de procedură penală, termenul de atac cu recurs a deciziei instanței de apel este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei.

La caz, se reține că dispozitivul deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 martie 2019, a fost pronunțat la 05 martie 2019 în prezența inculpatului Rusu Valeriu și a apărătorului său Bot Alexandru, fapt confirmat prin procesul-verbal al ședinței de judecată din instanța de apel (f.d. 47, vol. XI), aceștia fiind informați că pronunțarea integrală a deciziei va avea loc pe 04 aprilie 2019.

Ulterior, în ședința de judecată din 04 aprilie 2019 (f.d. 48, vol. XI), nu s-au prezentat nici inculpatul Rusu Valeriu și nici apărătorul său Bot Alexandru, instanța anunțând pe cei prezenți că pronunțarea deciziei integrale va avea loc la 18 aprilie 2019, ședință în care părțile menționate la fel nu s-au prezentat, și care a fost amânată pentru 19 aprilie 2019. În ședința de judecată din 19 aprilie 2019, când s-a pronunțat decizia integrală (f.d. 49, vol. XI), nu s-au prezentat nici inculpatul Rusu Valeriu și nici apărătorul său Bot Alexandru. Totodată, e de menționat că la corectitudinea procesului-verbal din ședința de judecată a instanței de apel de către părți nu au fost înaintate careva obiecții.

Ulterior, la 20 mai 2019, copia deciziei integrale a instanței de apel a fost expediată inculpatului Rusu Valeriu și apărătorului său Bot Alexandru (f.d. 113, vol. IX).

Totodată, în recursul declarat recurentul invocă că decizia instanței de apel a fost remisă prin poștă la 18 iunie 2019, însă fără a prezenta vreo dovadă confirmativă în acest sens.

Subsidiar, acesta indică că pe site-ul instanței de apel, decizia respectivă ar fi fost publicată la 29 mai 2019, ce în opinia Colegiului penal nu are relevanță în prezenta speță, or după cum s-a constatat supra, recurentul a cunoscut despre ziua pronunțării integrale a deciziei instanței de apel, și urma să întreprindă măsurile necesare pentru a se informa de cursul prezentei cauze penale și de a se prezenta în instanța de apel pentru a primi copia deciziei integrale, or termenul de declarare a recursului împotriva deciziei instanței de apel se calculează din ziua pronunțării integrale a acesteia, nu din ziua publicării pe site-ul instituției sau ziua recepționării copiei deciziei.

În acest context, Colegiul penal reține că la 28 iunie 2019, prin poșta electronică (f.d. 130, vol. XI), apoi în original la 08 iulie 2019, conform ștampilei grefei Curții Supreme de Justiție (f.d. 140, vol. XI), avocatul Bot Alexandru în numele inculpatului Rusu Valeriu a declarat recurs ordinar împotriva deciziei instanței de apel, evident peste termenul legal de declarare a recursului ordinar prevăzut de lege, fără a invoca argumente întemeiate privind depunerea tardivă a recursului.

Mai mult, Colegiul penal reține că avocatul Pavlov Victor în numele inculpatului Crețu Nicolae, părți din aceeași cauză penală, a declarat recursul în termenul legal, la 20 mai 2019 (f.d. 119, vol. XI), ce denotă că instanța de apel și-a îndeplinit obligațiunile de expediere a copiilor de pe decizia integrală participanților la proces.

Astfel, Colegiul penal menționează că potrivit prevederilor art. 422 Cod de procedură penală, termenul de declarare a recursului împotriva deciziei instanței de apel, curge de la data pronunțării integrale a acesteia.

Totodată, Colegiul penal statuează că termenul de recurs este absolut și are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se va respinge ca tardiv, deoarece legea procesual-penală ce reglementează procedura examinării recursului ordinar, **nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.**

Mai mult, Colegiul penal notează că, o astfel de soluție este compatibilă cu respectarea garanțiilor unui proces echitabil, în sensul articolului 6 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea apelului/recursului ar împiedica rămânerea irevocabilă, ca urmare a expirării

termenului de atac, a hotărârii judecătorești emise în instanța de fond și ar leza, în acest mod, principiul securității raporturilor juridice.

În hotărârea CtEDO pronunțată în cauza Ponomariov vs Ucraina (03 aprilie 2008) Curtea Europeană a notat că, deși în speță nu era vorba despre desființarea unei hotărâri judecătorești definitive și irevocabile în urma admiterii unei căi extraordinare de atac în lumina unor circumstanțe noi descoperite, ci de redeschiderea unui proces prin repunerea în termenul de introducere a unei căi ordinare de atac, totuși, reînnoirea acestui termen pentru motive neconvingătoare, reprezintă o decizie care ar putea înfrânge principiul securității raporturilor juridice într-un mod similar cu o cale extraordinară de atac.

De asemenea, Colegiul penal reține și jurisprudența CtEDO în hotărârea pronunțată în cauza Bodiu vs. Republica Moldova din 18 iunie 2019 (cererea nr. 7516/10), în care Curtea a statuat că admiterea cererii de recurs după o perioadă de timp considerabilă și în absența oricărei explicații plauzibile cu privire la motivul pentru care partea s-a aflat în imposibilitate de a se adresa mai devreme, s-a soldat cu ignorarea unui întreg proces judiciar, și în consecință s-a constatat încălcarea principiului securității raporturilor juridice și a dreptului la un proces echitabil garantat de art. 6§1 CEDO.

Prin urmare, Colegiul penal conchide, că recursul ordinar depus prin poșta electronică la 28 iunie 2019, iar în original la 08 iulie 2019 de către avocatul Bot Alexandru în numele inculpatului Rusu Valeriu, împotriva deciziei instanței de apel din 05 martie 2019, este inadmisibil, ca fiind declarat peste termen.

10. Conducându-se de prevederile art. 432 alin. (2) pct. 2), 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

D E C I D E :

Inadmisibilitatea recursurilor ordinare declarate împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 05 martie 2019, în cauza penală privindu-i pe **Rusu Valeriu Xxxx și Crețu Nicolae Xxxxxxx**, de către:

- avocatul Pavlov Victor în numele inculpatului Crețu Nicolae, ca fiind vădit neîntemeiat;

- avocatul Bot Alexandru în numele inculpatului Rusu Valeriu, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă.

Decizia motivată pronunțată la **20 decembrie 2019.**

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Țurcan Anatolie

Cobzac Elena